

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ CYRIACO LOPEZ - TERRI WITEK

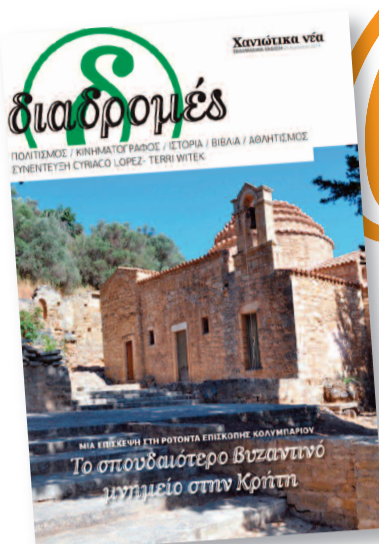
ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗ ΡΟΤΟΝΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΟΛΥΜΠΑΡΙΟΥ

*Το σπουδαιότερο Βυζαντινό
μνημείο στην Κρήτη*

editorial

Στο σημαντικότερο βυζαντινό μνημείο στην Κρήτη έχει χαρακτηριστεί ο παλαιοχριστιανικός ναός του Μιχαήλ Αρχαγγέλου (Ροτόντα) στην Επισκοπή Κολυμπαρίου που μαζί με τη Ροτόντα της Θεσσαλονίκης είναι οι πιο καλοδιατηρημένες από τις συνολικά 3 Ροτόντες που διασώζονται στα Βαλκάνια.

Χιλιάδες οι επισκέπτες του από την Ελλάδα και το εξωτερικό οι οποίοι μένουν έκθαμβοι και κατενθουσιασμένοι από τον χώρο που ωστόσο χρήζει αναγκαίων επεμβάσεων για να μπορέσει να διατηρηθεί σε καλή κατάσταση και επισκέψιμος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 ~ Φωτοαναδρομές
στα παλιά Χανιά

σελ. 4 - 7 ~ Σινεμά, πολιτισμός,
σερφαρίσματα

σελ. 8 - 9 ~ Το σπουδαιότερο
βυζαντινό μνημείο στην Κρήτη

σελ. 10 ~ Συνέντευξη με τους Δρ.
Cyriaco Lopes και Terri Witek

σελ. 11 ~ Βιβλία

σελ. 12 ~ Παιδότοπος

σελ. 13 ~ Πολιτισμός

σελ. 14 - 15 ~ Ο φετινός
Πλατανιαός ποντάρει
στη... μαύρη δύναμη!

σελ. 16 ~ Υγεία & Βότανα

24/8

ΑΙΤΩΛΙΑ,
ΕΥΤΥΧΙΟΣ,
ΕΥΤΥΧΗΣ,
ΕΥΤΥΧΙΑ

25/8

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ,
ΤΙΤΟΣ,
ΤΙΤΑ

26/8

ΑΔΡΙΑΝΟΣ,
ΑΔΡΙΑΝΗ,
ΑΔΡΙΑΝΑ,
ΝΑΤΑΛΙΑ,
ΝΑΤΑΛΙΝΑ,
ΝΑΤΑΛΗ

27/8

ΑΡΚΑΔΙΟΣ,
ΑΡΚΑΔΗΣ,
ΑΡΚΑΔΙΑ,
ΛΙΒΕΡΙΟΣ,
ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ,
ΦΑΝΟΥΡΗΣ,
ΦΑΝΟΥΡΙΑ,

28/8

ΔΑΜΩΝ

Εβδομαδιαίο ένθετο
της εφημερίδας
"Χανιώτικα νέα"

ΙΔΡΥΤΗΣ:

Γιάννης Γαρεδάκης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Έλια Κουμή

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:

Γιώργος Δρακάκης
Γιώργος Κώνστας
Γιάννης Λυβιάκης
Δημήτρης Μαριδάκης
Μανώλης Μαρκαντωνάκης
Γιάννα Μαρουλοσφάκη
Γιώργος Σταυριανουδάκης
Ελένη Φουντουλάκη

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Δημήτρης Δαμασκηνός
Βαγγέλης Κακατοσάκης
Σάκης Κουβάτσος
Μανώλης Μανουσάκης
Μιχάλης Χατζηδάκης

ΣΧΕΔΙΑΣΗ:

Νίκος Κοσμάδης

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:

Γεωργία Αδικημενάκη
Δέσποινα Βάλλα
Νίκη Ξυφανταράκη
Ελένη Σταυρίδη

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:

Βαγγέλης Βεργανελάκης
Νεκτάριος Κακατοσάκης

No. 423

Φανταστικό
μουσείο

Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς (Peter Paul Rubens) "Άγιος Σεβαστιανός",
γύρω στα 1618, Βερολίνο, Εθνική Πινακοθήκη.

Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

αδιάφυστος πρωταγωνιστής του ευρωπαϊκού μπαρόκ στον τομέα της ζωγραφικής φέρει το όνομα Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς. Γεννημένος προτεστάντης, αλλά υπηρετώντας κατά τη διάρκεια της μακρόχρονης και άκρως επιτυχημένης καλλιτεχνικής του πορείας κατεξοχήν καθολικούς μονάρχες, ο Ρούμπενς θα ανταποκριθεί όσο λίγοι σύγχρονοι συνάδελφοί του στο επιτακτικό αίτημα της εποχής του -της λεγόμενης "αντιμεταρρύθμισης"- για μια τέχνη κατά βάση προπαγανδιστική, στρατευμένη στο άρμα της καθολικής πίστης, η οποία όμως όφειλε να προσεγγίζει τον απλό πιστό με τέτοιο τρόπο, ώστε να τον καθιστά (συμ)μέτοχο της δράσης, καλώντας τον παράλληλα να εντρυφήσει σε θεολογικά μηνύματα και να διαλογιστεί πάνω σε φλέγοντα θέματα της πίστεως, που στο γύρισμα στο 17ο αιώνα εξακολουθούσαν να αποτελούν προϊόντα θερμών διενέξεων ανάμεσα σε καθολικούς και προτεστάντες.

Ένα έξοχο δείγμα αυτής της αξεπέραστης ικανότητας του Φλαμανδού ζωγράφου αποτελεί η απόδοσή του του θέματος του μαρτύριου του Αγίου Σεβαστιανού, που φυλάσσεται στην Εθνική Πινακοθήκη του Βερολίνου. Ο νεαρός Ρωμαίος αξιωματούχος που έζησε και μαρτύρησε στην εποχή του Διοκλετιανού, πληρώνοντας με τη ζωή του την άσκηση δημόσιας κριτικής απέναντι στις πρακτικές διωγμών των χριστιανικών πληθυσμών από την πλευρά του αυτοκράτορα, απεικονίζεται δεσμένος πισθάγκωνα ενώπιον του κορμού ενός δέντρου, εν μέσω ενός φυσικού τοπίου που χαρακτηρίζεται από άγρια βλάστηση και συννεφιασμένο ουρανό. Το σώμα του οσιομάρτυρος είναι γυμνό, με την εξαίρεση ενός λευκού κομματιού πανιού που καλύπτει τα επίμαχα σημεία. Η πλήρης γυμνότητα, εμποτισμένη με ηρωικές, αλλά ενίοτε και με χρι-

στολογικές αναφορές, όπως έμελλε να αποθεωθεί κατά την περίοδο της Αναγέννησης -π.χ. στις πρωτότυπες μορφές της Δευτέρας Παρουσίας του Μιχαήλ-Αγγέλου στο παρεκκλήσι του Βατικανού- ήταν φυσικά αδιανόητη κατά την εποχή που κυριαρχούσε η "Ιερά Εξέταση" και το "Index των απαγορευμένων βιβλίων" "αμοραλιστικού" περιεχομένου". Με επειδικτικό τρόπο τα όργανα του μαρτυρίου (τόξο και φαρέτρα) έχουν αφαιρεθεί αναπαυτικά στη ρίζα του δέντρου σε άμεση γεινίαση με τον άγιο, ενώ η απουσία των βασανιστικών του επιτείνει δίχως άλλο τη δραματικότητα της σύνθεσης και την αμεσότητα της αντιπαράθεσης με το θεατή, που μοιάζει να λαμβάνει τη θέση του θύτη στη νοητή προέκταση του πρώτου πλάνου του πίνακα.

Το μαρτύριο έχει ήδη συντελεστεί, όπως καταδεικνύει το από εκτοξευθέντα βέλπιδιάρτητο σώμα του Σεβαστιανού. Πρόκειται για ένα σώμα αθλητικό, που τόσο στην έντεχνη διαφοροποίηση ανάμεσα σε άνετο και φέρον σκέλος (κοντραπόστο), όσο και στη μυώδη κατασκευή του, μαρτυρά τις κλασικές του καταβολές. Το ίδιο ισχύει και για το γεμμένο προς τα πίσω και αριστερά κεφάλι με το στραμμένο βλέμμα προς τον ουρανό, το οποίο εμπνέεται και αντλεί από τις γεμάτες πάθος φόρμες της ελληνιστικής τέχνης. Σε αρχαίες πρότυπες συνθέσεις, όπως αυτή του επωνομαζόμενου "θνήσκοντος Αλεξάνδρου" και του συμπλέγματος του Λαοκόντα -που έχουμε παρουσιάσει με άλλη αφορμή σε προγενέστερο έκθεμα του φανταστικού μουσείου- ο Ρούμπενς μπορούσε να αναζητήσει και να ανακαλύψει τα κατάλληλα εκείνα αρχαία "exempla doloris" και να τα "μεταφράσει" στη γεμάτη πάθος ιδιότητα, αλλά και άκρως επιτυχημένη όπως έμελλε να αποδειχτεί, καλλιτεχνική του φόρμα.

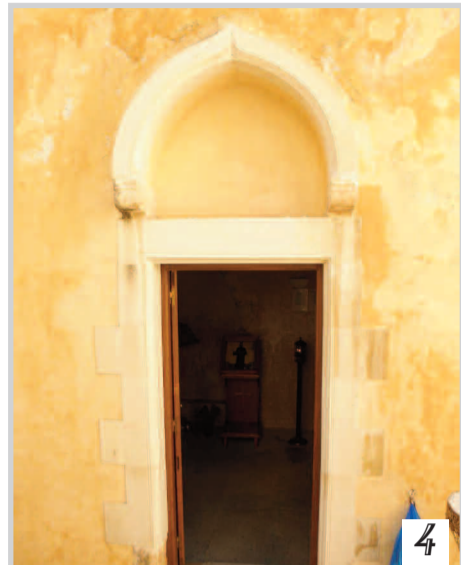
1

2

3

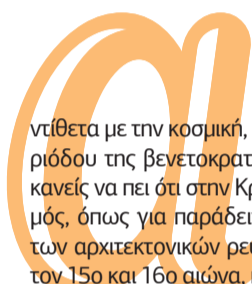
4

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ “ΓΟΤΘΙΚΑ” ΘΥΡΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

No. 483

Του: ΜΑΝΩΛΗ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ

Αντίθετα με την κοσμική, στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική της Κρήτης της περιόδου της βενετοκρατίας τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα. Αν και μπορεί κανείς να πει ότι στην Κρήτη δεν εφαρμόστηκε ποτέ ο καθαρός γοτθικός ρυθμός, όπως για παράδειγμα έγινε στην Κύπρο ή τη Ρόδο, η αλληλεπίδραση των αρχιτεκτονικών ρευμάτων που κυριαρχούσαν στη μητρόπολη (Βενετία) τον 15ο και 16ο αιώνα, καθόρισαν και την αρχιτεκτονική των αστικών κυρίως κέντρων του νησιού μας. Αυτό αποτυπώνεται καθαρά στα εκκλησιαστικά μνημεία και βέβαια στα ανοίγματά τους. Τα θυρώματα των καθολικών αρχικά, αλλά και των ορθόδοξων στη συνέχεια ναών της Κρήτης τους πρώτους 3 αιώνες της βενετοκρατίας, χαρακτηρίζονται από ένα πάντρεμα βυζαντινών και γοτθικών στοιχείων σε απλοποιημένη εκδοχή, όπως μπορεί κανείς να δει στο κεντρικό κυρίως θύρωμα του ναού του Αγ. Νικολάου στα Χανιά, αλλά και του Αγ. Μάρκου στον Χάνδακα. Και στα δύο αυτά παραδείγματα που έχουν διασωθεί μέχρι τις μέρες μας, απουσιάζουν τα οξυκόρυφα στοιχεία, το ίδιο ισχύει και για τον Αγ. Πέτρο των Δομινικανών με τη διαφορά του οξυκόρυφου τρίλοβου παραθύρου αμέσως μετά το άνοιγμα της κεντρικής εισόδου του. Από τα τέλη του 15ου αιώνα όμως μέχρι τα τέλη του 16ου, κυριαρχεί στους ναούς της υπαίθρου της κεντρικής κυρίως Κρήτης μια πιο καθαρή εκδοχή του “γοτθικού” ρυθμού στην ύστερη φάση του, με νευρώσεις, βεργιά “πλεξούδες”, και ανθήμια, που πλαισιώνουν τις παραστάδες και το οξυκόρυφο κι ενίοτε ελικοειδές ανακουφιστικό τόξο, πάνω από το σχεδόν πάντοτε ευθύγραμμο ανώφλι. Τα παράθυρα είναι σχεδόν πάντα οξυκόρυφα. Από τα λίγα παραδείγματα που έχουμε στο νομό Χανίων νομίζω το εντυπωσιακότερο είναι το θύρωμα του ναού του Σωτήρα ανατολικά από το Καμπάνι στο Ακρωτήρι, καθώς και το απλούστερο δυτικό θύρωμα του ναού της Ζωοδόχου Πηγής (“Αη Κυρ Γιάννης”) στ’ Αλικιανού, που αποτελεί βέβαια προσθήκη σ’ ένα πολύ παλιότερο μνημείο. Προφανώς στο παρελθόν θα υπήρχαν περισσότερα παραδείγματα, σε καμία περίπτωση όμως αυτό δεν κυριάρχησε στα Χανιά όπως συνέβη στο Ρέθυμνο και το Ηράκλειο. Αντίθετα, εδώ κυριάρχησε μια νεότερη εκδοχή του ίδιου ρυθμού κυρίως στα εκκλησάκια που κτίστηκαν μαζικά στον τόπο μας στα τέλη του 16ου και τις αρχές του 17ου αιώνα: Το κλασικίζον θύρωμα καταλήγει σε κοιλόκυρτη μορφή οξυκόρυφου ανακουφιστικού τόξου που το εξέχον πλαίσιο του στηρίζεται συνήθως σε μικρά ελικοειδή φουρούσια. Οι ναϊσκοί αυτοί έχουν κι άλλα γοτθίζοντα στοιχεία, οι θολωτές οροφές τους είναι πάντα οξυκόρυφες, το ίδιο συμβαίνει και με τα μικρά παράθυρα των πλευρικών τοίχων. Βεβαίως υπάρχουν και οι ενδιάμεσοι τύποι, στο Ακρωτήρι για παράδειγμα υπάρχουν αρκετά θυρώματα ενός τέτοιου τύπου, που μοιάζουν πολύ με τα αντίστοιχα από την κοσμική αρχιτεκτονική που παρουσιάσαμε στο προηγούμενο δημοσίευμα. Η τουρκική κατάκτηση βέβαια έβαλε ένα απότομο τέλος σ’ όλα αυτά, η συνέχεια του νήματος συνδέθηκε ξανά μόνο στα μέσα του 19ου αιώνα...

Τα προαναφερόμενα, είναι μια καθαρά ερασιτεχνική προσπάθεια επισήμανσης

των “υστερογοτθικών” θυρωμάτων του τόπου μας και της τυπολογίας τους που συνδέεται με συγκεκριμένα αρχιτεκτονικά ρεύματα, σε καμία λοιπόν περίπτωση δεν αποτελούν επιστημονική προσέγγιση ούτε μονογραφία. Επίσης δεν εξετάσαμε άλλες κατασκευές ίδιας τεχνοτροπίας που αφορούν τον εσωτερικό εξοπλισμό αρχοντικών σπιτιών, τόσο εντός όσο κι εκτός της πόλης, με όχι πλήρως εξακριβωμένη ακόμα χρήση, δύο τουλάχιστον από τα οποία σώζονται στον τόπο μας.

Στην **πρώτη** φωτογραφία, το “ανασπλωμένο” στα 1960 θύρωμα του ναού του Αγ. Φραγκίσκου στα Χανιά αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση. Δυστυχώς το αρχικό δεν διασώθηκε, η μορφή που του αποδόθηκε όμως απέχει πολύ όπως φαίνεται από την αρχική μορφή του. Τα θυρώματα που σώζονται στους παιώνους τοίχους (καθώς και άλλα που διασώθηκαν σε αντίστοιχα μνημεία της Κρήτης της ίδιας εποχής) μας δίνουν μια ιδέα του αρχικού κεντρικού θυρώματος, που θα ήταν βέβαια πιο επιμελημένης κατασκευής από κείνα. Όμως στη μορφή αυτή δε νομίζω να κατασκευάστηκε ποτέ κανένα θύρωμα στην Κρήτη.

Στη **δεύτερη**, ο πυλώνας της μονής του Αγ. Φραγκίσκου στην οδό Χάλπηδων, παραδίπλα από τον ομώνυμο ναό, με χαρακτηριστικά γοτθικά επίκρανα, γείσο και λατινική επιγραφή. Ανήκει τόσο στην κοσμική όσο και την εκκλησιαστική βενετσιάνικη αρχιτεκτονική.

Στην **τρίτη**, το κεντρικό θύρωμα του Αγ. Νικολάου. “Βυζαντινά” και “γοτθικά” στοιχεία (ημικυκλικό ανώφλι, γοτθικές νευρώσεις και κόμποι) σε αρμονική σχέση μεταξύ τους, καθώς και με μεταγενέστερα(;) στοιχεία που τα πλαισιώνουν. Πρότυπο φυσικά οι θύρες του ναού του Αγ. Μάρκου στη Βενετία.

Στην **τέταρτη**, το θύρωμα του ναού της Αγ. Ειρήνης στην “Πλατεία Ρούγα” που αποκαταστάθηκε πρόσφατα με βάση τα σωζόμενα υπολείμματα. Απλοποιημένα υστερογοτθικά στοιχεία.

Στην **πέμπτη**, το νεότερο δυτικό θύρωμα του ναού της Ζωοδόχου Πηγής στον Αλικιανό, με έντονα γοτθικά στοιχεία.

Στην **έκτη**, η κεντρική θύρα του ναού του Χριστού ανατολικά από το Καμπάνι, το χαρακτηριστικότερο ίσως υστερογοτθικό θύρωμα στον νομό Χανίων.

Στην **έβδομη**, το ιδιόμορφο θύρωμα του ναού του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο Βόθωνα του Ακρωτηρίου, προσθήκη σε παλιότερο μνημείο. Από τις ελάχιστες εξαιρέσεις στον κανόνα του ευθύγραμμου ανωφλίου με χαρακτηριστικό το έντονα προεξέχον πλαίσιο του ανακουφιστικού του τόξου.

Στην **όγδοη**, απλοποιημένο υστερογοτθικό θύρωμα στον Αγ. Γεώργιο τον Απιδιώτη στο “παλιό Γκαλαγκάδω” (Γδερνέτο;) ένα από τα πολλά παρόμοια σε ναούς του Ακρωτηρίου.

Στην **ένατη και τη δέκατη**, χαρακτηριστικά παραδείγματα θυρωμάτων της τελευταίας κατηγορίας (από τα δεκάδες που σώζονται) οι θύρες του ναού του Προφ. Ηλία στους τάφους των Βενιζέλων και του σχεδόν άγνωστου ναϊσκου του Αγ. Γεωργίου στην Πελεκαπίνα

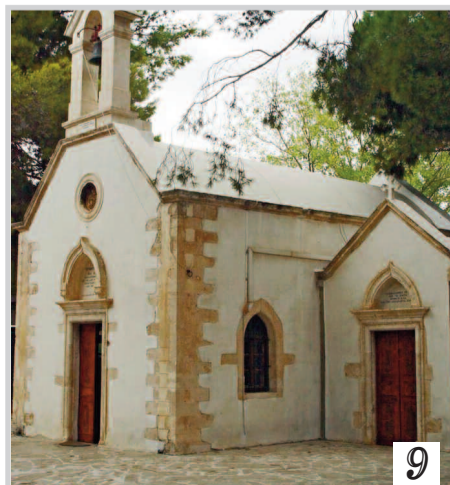
5

6

8

9

10

7

Κινηματογράφος

“Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΤΩΝ
ΠΙΘΗΚΩΝ: Η ΑΥΓΗ”

ΑΤΤΙΚΟΝ ΣΥΤΑ

Τηλ.: 28210/40208,

www.cineattikon.gr

Σάββατο 23/8 έως Τετάρτη 27/8

“Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΤΩΝ
ΠΙΘΗΚΩΝ: Η ΑΥΓΗ”

Προβολή: 8.30 και 10.45 μ.μ.

“SEX TAPE:
ΜΙΑ ΤΡΕΛΗ ΒΡΑΔΙΑ”

ΕΛΛΗΝΙΣ

Τηλ.: 2821051850-1

“SEX TAPE:

ΜΙΑ ΤΡΕΛΗ ΒΡΑΔΙΑ”

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο:

8.30 και 10:30 μ.μ.

“22 JUMP STREET”

“22 JUMP STREET”

Καθημερινά & Σαββατοκύριακο:

8.30 και 10:30 μ.μ.

STER CINEMAS
(MEGA PLACE)

Τηλ.: 2821057757-8-9

“SEX TAPE: ΜΙΑ ΤΡΕΛΗ
ΒΡΑΔΙΑ”

ΑΙΘ. 1 Καθημερινά: 8 και 10:30 μ.μ.

“CHEF”

ΑΙΘ. 2 Καθημερινά: 10 μ.μ.

“22 JUMP STREET”

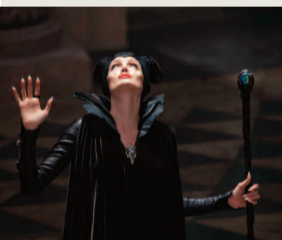
ΑΙΘ. 2 Καθημερινά: 7.30 μ.μ.

“3 ΜΕΡΕΣ ΔΙΟΡΙΑ”

“3 ΜΕΡΕΣ ΔΙΟΡΙΑ”

ΑΙΘ. 3 Καθημερινά: 9.15 μ.μ.

“MALEFICENT”

ΑΙΘ. 3 Καθημερινά: 7 μ.μ.

“MALEFICENT”

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ
ΚΙΝ/ΦΟΣ
“ΚΗΠΟΣ”

Τηλ.: 28210- 41429

Παρασκευή 22 Αυγ. - Κυριακή 24 Αυγ.

“ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ”

Προβολές: 8.30 και 10.30 μ.μ.

“ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ
ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ”

Δευτέρα 25 Αυγούστου

“JUST AN ILLUSION”

Προβολές: 9 μ.μ.

“JUST AN ILLUSION”

Τρίτη 26 - Πέμπτη 28 Αυγούστου

“Σ' ΑΓΑΠΩ”

Προβολές: 8.30 και 10.30 μ.μ.

Παρασκευή 29 - Κυριακή 31 Αυγούστου

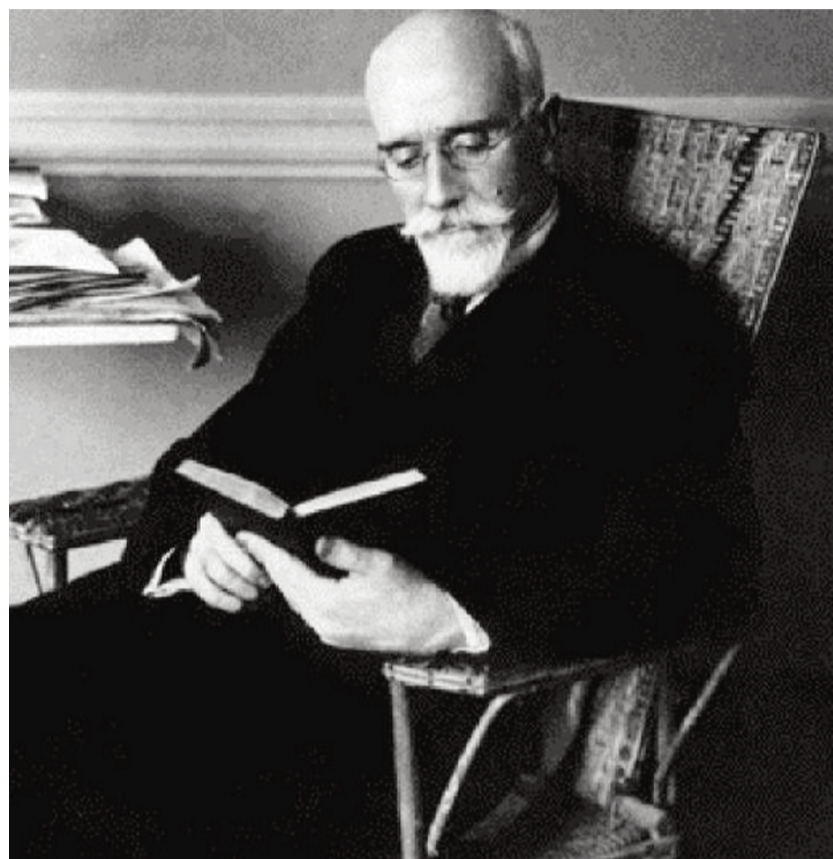
“Ο ΘΑΥΜΑΤΟΠΟΙΟΣ”

Προβολές: 8.30 και 10.30 μ.μ.

ΣΤΙΣ ΜΟΥΡΝΙΕΣ

Εκδήλωση για
τον Ελευθέριο Βενιζέλο

Με την ευκαιρία της επετείου των 150 ετών από τη γέννηση του Ελευθερίου Βενιζέλου θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση στις Μουρνιές την Τετάρτη 27 Αυγούστου και ώρα 8μ.μ..

Την εκδήλωση συνδιοργανώνουν το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών “Ελευθ. Κ. Βενιζέλος”, η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και ο Δήμος Χανίων.

Το Α' μέρος του προγράμματος θα πραγματοποιηθεί στην προτομή του Ελευθερίου Βενιζέλου, όπου θα τελεστεί επιμνημόσυνη δέηση, χοροστατούντος του μητροπολίτου Κυδωνίας & Αποκορώνου κ. Δαμασκηνού.

Το Β' μέρος θα γίνει στον περίβολο του Ιερού Ναού Ζωοδόχου Πηγής. Χαιρετισμούς θα απευθύνουν οι οργανωτές. Θα ακολουθήσει αναγόρευση σε εταίρους του Εθνικού Ιδρύματος “Ελευθ. Κ. Βενιζέλος” των:

- Ανδρέα Μανωλικάκη, ηθοποιού, σκηνοθέτη, προέδρου του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Actors Studio Drama School στο Pace University της Νέας Υόρκης.

- Χαράς - Ελένης Μπτστάκη, φιλόλογου, υπεύθυνης Δημοσίων Σχέσεων Διεθνής Αερολιμένα Αθηνών “Ελευθέριος Βενιζέλος”.

Η εκδήλωση θα κλείσει με την συναυλία “Ωδή στον Ελευθέριο Βενιζέλο”. Το έργο είναι καντάτα για χορωδία

και ορχήστρα, σε ποίηση Κ. Παλαμά, Γ. Στρατήγη, Ι. Κωνσταντινίδη και Μ. Μαλακάση και μουσική του Γιάννη Μεντζελόπουλου και αποτελεί συμπαραγωγή του Εθνικού Ιδρύματος “Ελευθ. Κ. Βενιζέλος” και του Γιάννη Μεντζελόπουλου.

Θα τραγουδήσει η χορωδία Χανίων και η soprano Νίκη Χαζιράκη, λύρα θα παίξει ο Δημήτρης Βακάκης, πιάνο η Μαρία Κουτουλάκη και αφηγήτρια κειμένων θα είναι η Ρόζα Μοτάκη - Κονταδάκη, δικηγόρος. Τη χορωδία διευθύνει ο Γιάννης Μεντζελόπουλος.

ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ ΒΑΦΕ

Εκδηλώσεις μνήμης

Εκδήλωση μνήμης και τιμής για τη συμπλήρωση 193 χρόνων από τη θυσία των 130 γυναικόπαιδων του Βαφέ στη σπηλιά “Κρυονερίδα” τον Αύγουστο του 1821, διοργανώνουν ο Δήμος Αποκορώνου, η Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου Αττικής, το Κοινωφελές Ίδρυμα “Αγία Σοφία” και ο Σύλλογος Βαφιανών Αττικής “Κρυονερίδα” σήμερα Σάββατο και ώρα 9π.μ..

Το πρώτο μέρος της εκδήλωσης θα γίνει στο Σπήλαιο Κρυονερίδας. Στις 9π.μ. θα τελεσθεί θεία λειτουργία στο ερημοκλήσι του Αϊ-Γιάννη Ερημίτη, απέναντι από τη σπηλιά Κρυονερίδα, ενώ στις 10π.μ. θα ψαλεί επιμνημόσυνη δέηση στην είσοδο της ιστορικής σπηλιάς.

Στο δεύτερο μέρος και ώρα 11 π.μ. στην Πλατεία Βαφέ - Ηρώων Βαφέ - Ταβέρνα “Κούρτσα” θα ψαλεί επιμνημόσυνη δέηση στη μνήμη των πεσόντων Βαφιανών κατά τους απελευθερωτικούς αγώνες του έθνους και θα ακολουθήσουν κατάθεση στεφάνων, ριζιτικό τραγούδι, εγκαίνια έκθεσης ζωγραφικής και αγιογραφίας της Γαλάτειας Βαγιακή στο παλιό κοινοτικό γραφείο Βαφέ, χαιρετισμοί από τον δήμαρχο Γρηγόρη Μαρκάκη, τις αρχές και τους συνδιοργανωτές, ιστορική αναφορά από τον κ. Κων/νο Γύπαρη γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου της Κρήτης, πρώην αντινομάρχη Πολιτισμού και πρώην βουλευτή ενώ σύντομη αναφορά

για την ίδρυση και την προσφορά των ιστορικολαογραφικών Μουσείων στη διατήρηση της παράδοσης και του λαϊκού πολιτισμού θα γίνει από τη συγγραφέα και εκδότρια κα Ευμορφία Μπουτουράκη - Βαγιακή.

Θα ακολουθήσει παραδοσιακό κέρασμα προσφορά των κατοίκων του Βαφέ και του Δήμου Αποκορώνου.

Εξάλλου στις 6:30μ.μ. στο παλιό σχολείο του Βαφέ θα γίνουν αθλητικοί αγώνες, με αγώνες δρόμου μικρών και μεγάλων αγοριών - κοριτσιών - κρητικό λιθάρι μικρών και μεγάλων παιδιών - τσουβαλοδρομίες αγοριών και κοριτσιών κ.ά..

Στους νικητές θα απονεμηθούν κύπελλα και μετάλλια. Η συμμετοχή είναι ελεύθερη.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ “ΚΡΕΜΑΣΤΟΣ”

“Ήτανε μια φορά... κι έμεινε για πάντα”

■ Αφιέρωμα στο Νίκο Ξυλούρη

Στο Θέατρο “Κρεμαστός”, το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης παρουσιάζει τη Δευτέρα 25 Αυγούστου και ώρα 9:30μ.μ., σε συνεργασία με τις “ΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ”, τη μουσική παράσταση “Ήτανε μια φορά... κι έμεινε για πάντα”, ένα ολοκληρωμένο αφιέρωμα στον “Αρχάγγελο της Κρήτης” που χάραξε με τις ερμηνείες του τη μουσική, αλλά και την πολιτική, ιστορία της Ελλάδας.

Εκαοκτώ τραγουδιστές και μουσικοί θα παρουσιάσουν μια σκηνοθετημένη μουσική παράσταση γεμάτη μνήμες, με την ερμηνεία τραγουδιών του Ανωγειανού Φαρωνικού, του Νίκου Ξυλούρη.

Συντελεστές: Αντιγόνη Αραμπατζόγλου (γενική επιμέλεια, πιάνο), Αντώνης Ζαχαράκης (επεξεργασία πολυφωνικών τραγουδιών, ενορχήστρωση, τύμπανα), Γιάννης Γιαννακάκης (πιάνο), Αντώνης Ντακάκης (μπάσο).

Τραγουδούν:

Ντίνα Γωνιώτακη, Αργύρης Έξαρχος (ηλεκτρική κιθάρα), Στέφανος Ιωαννίδης, Άννα Καραγιαννάκη, Πρόδρομος Καραδελόγλου (λαούτο), Αρτεμ Κουκαλάκη, Μαρία Κυριακογιαννάκη, Μιχάλης Νικηφόρος (κρητική λύρα), Γιώργος Ξενικάκης, Κατερίνα Παπαδάκη, Θανάσης Παπαθανασίου (πιάνο), Βιργινία Παυλοπούλου, Κώστας Ροδιτάκης, Γιώργος Σταυρουλιδάκης.

Είσοδος 10 ευρώ.

Οι “ΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ” είναι μια ομάδα νέων μουσικών και τραγουδιστών από όλη την Κρήτη. Δημιουργήθηκε το 2005 από μια ιδέα του Σταμάτη Κραουνάκη και υλοποιήθηκε από την Αντιγόνη Αραμπατζόγλου.

Στόχος είναι η σπουδή του τραγουδιού, η εισαγωγή καινούργιων ερμηνευτικών τρόπων, ο πειρατισμός και η δημιουργία ενός καινούργιου τοπίου στα πολιτιστικά δρώμενα του νησιού μας.

Σημαντικές στιγμές υπήρξαν η σύμπραξη με το “ΤΡΙΦΩΝΟ” σε μια μεγάλη συναυλία στο πλαίσιο του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ Ρεθύμνου, η συνεργασία μαζί τους στο νέο δίσκο της ΛΙΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, με αποκορύφωμα τη συναυλία με τον ΣΤΑΜΑΤΗ ΚΡΑΟΥΝΑΚΗ τον Αύγουστο του 2009. Έκτοτε έχουν παρουσιάσει -μεταξύ άλλων- ένα εκτενές αφιέρωμα στον Μάνο Χατζιδάκι (2009-2010), την παράσταση “Μια κιβωτός τραγούδια” (2011) και το αφιέρωμα στον Νίκο Ξυλούρη (2012-2014).

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Ο Μάριος Φραγκούλης συναντά την Ελλη Πασπαλά

Ο Μάριος Φραγκούλης συναντά την Ελλη Πασπαλά την Πέμπτη 28 Αυγούστου και ώρα 9:30μ.μ. στο Θέατρο Ανατολικής Τάφρου σε ένα μουσικό ταξίδι σε μουσικές, στίχους, αισθήματα & αναμνήσεις μιας εποχής υπέροχα ξεχωριστής.

Οι δυο ερμηνευτές θα μας ταξιδέψουν στις πιο αγαπημένες μουσικές του ελληνικού κινηματογράφου με μελωδίες μεγάλων συνθετών που επένδυσαν μουσικά ταίριες.

Ενορχηστρώσεις: David Lynch | Σχεδιασμός φώτων: Κώστας Αλεξίου, Μαρία Βενιατάκη Επιμέλεια ήχου: Δημήτρης Μπουρμπούλης | Παραγωγή: Team-spirit.

Συμμετέχουν οι μουσικοί: David Lynch, Γιώργος Καλούδης, Τάκης Φαραζής, Πέτρος Βαρθακούρης, Κώστας Μυλωνάς. Είσοδος: 15 €.

ΣΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ “ΟΞΩ ΝΟΥ”

Παράσταση χορού “Φαντασία-πραγματικότητα”

Τη νέα της παράσταση με τον τίτλο “Φαντασία-πραγματικότητα” θα παρουσιάσει στα Χανιά η Ιαπωνέζα χορογράφος και χορεύτρια του

του I a π ω ν ι κ ο ύ χορού “Butoh”, Sumaco Koseki, την Τετάρτη 27 Αυγούστου στις 9:30μ.μ. στο Στούντιο “Οξω Νου”.

Όπως λέει η χορογράφος για τη νέα της δουλειά: «Διάβασα τον όρο “πλασματική πραγματικότητα” σε ένα βιβλίο που γράφτηκε από τον Eugenio Barba. Σκέφτηκα ότι αυτός ο όρος είναι

πολύ έξυπνος.

Είναι αλήθεια ότι όλα όσα κάνουμε στη σκηνή είναι πλασματικά, αλλά αυτή η φαντασία γίνεται μια ειδική πραγματικότητα πάνω στη σκηνή. Αυτή η “πλασματική πραγματικότητα” είναι διαφορετική από την “αληθινή πραγματικότητα” στην συνηθισμένη ζωή μας.

Σε αυτή την παράσταση θέλω να πάει μακριά σε αυτό το σημείο. Παίζω ως παιδί που ψάχνει για μία πλασματική πραγματικότητα, μετατρέποντας τον εαυτό μου, να γίνει ένα άλλο πρόσωπο, από τη μακρινή μνήμη μας.

Όλη αυτή η πλασματική πραγματικότητα παίζει και εξαφανίζεται σαν εφημερο όνειρο, αλλά το φάντασμα του Butoh, ελπίζω, να μείνει στη μνήμη μας».

Λόγω περιορισμένου αριθμού θέσεων συνιστάται η τηλεφωνική κράτηση θέσεων.

Πληροφορίες - κρατήσεις στο τηλ.: 6972694294. Είσοδος: 10 ευρώ.

ΣΤΟ ΚΑΦΕ “ΚΗΠΟΣ”

Εκδήλωση για τα σαραντάχρονα της χορωδίας - μαντολινάτας Χανίων

Τα σαράντα χρόνια της θα γιορτάσει στο ιστορικό καφέ “Κήπος” την Τρίτη 26 Αυγούστου η χορωδία - μαντολινάτα Χανίων στις 9μ.μ..

Με μαέστρο τον Αντώνη Κωστουράκη η χορωδία - μαντολινάτα θα χαρίσει σε όσους παραβρεθούν μία αξέχαστη βραδιά, ταξιδεύοντάς τους μέσα από γλυκές μελωδίες και αέρινα ακούσματα, όπως μόνο αυτή ξέρει. Η χορωδία και μαντολινάτα Χανίων ιδρύθηκε το 1973. Αρχικά ιδρύθηκε ως Καλλιτεχνικός Σύλλογος Χανίων “Κρητικές Μαδάρες”, ο οποίος είχε σκοπό την εν γένει υλικοτεχνική στήριξη του συγκροτήματος αυτού.

Ιδρυτής και μαέστρος της χορωδίας και μαντολινάτας Χανίων ήταν ο Αντώνης Κωστουράκης, ο οποίος και δίδαξε τόσο τη χορωδία, όσο κυρίως και τη μαντολινάτα η οποία και έδωσε την πρώτη της Συναυλία στις 10 Μαρτίου 1974, στην αίθουσα του κινηματογράφου “ΑΠΟΛΛΩΝ” Χανίων.

ΣΤΟΥΣ ΑΡΜΕΝΟΥΣ

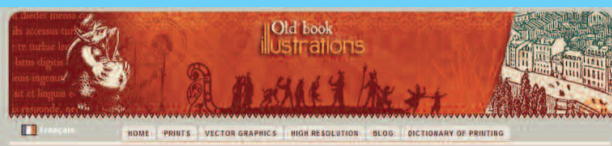
Συναυλία Φωτεινής Βελεσιώτου

Το Festival Δίπλα στο Ρυάκι του ΤΖΙΖΙΚΑ υποδέχεται για δεύτερη φορά τη Φωτεινή Βελεσιώτου, σήμερα Σάββατο στις 9:30μ.μ. στους Αρμένους Αποκορώνου (τηλ. 2825041144). Μια διαφορετική βραδιά από τα συνηθισμένα, εγγυάται η συνύπαρξη της συγκλονιστικής Φωτεινής Βελεσιώτου με τον αερικό Γιάννη Μήτση, τον ρομαντικό ροκά Ευγένιο Δερμιτάσογλου, τον σπουδαίο λαϊκό ακορντεονίστα Δημήτρη Τσιολχά και τον δικό μας Γιάννη Μελαμπιανάκη στο μπουζούκι.

σερφ@ρίσματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

Παλιά και αγαπημένα

Για τους λάτρεις των παλιών βιβλίων, το www.oldbookillustrations.com είναι ένας παράδεισος που έχει λογιών, λογιών διακοσμήσεις βιβλίων οι οποίες θα σας κάνουν να πάρετε μια ιδέα για το πώς “στόλιζαν” τα βιβλία τις εποχές που ακόμα η παραδοσιακή τυπογραφία βρισκόταν στο... απόγειό της. Ανακαλύψτε διακοσμήσεις που θα σας κάνουν να ταξιδέψετε νοερά σε άλλες εποχές, διακοσμήσεις πραγματικά έργα τέχνης. Μπορείτε να κάνετε την αναζήτησή σας με λέξεις κλειδιά, αν ψάχνετε κάτι συγκεκριμένο ή ανά αιώνα. Δείτε το!

Ταξιδιάρικο!

<http://wikitravel.org>

Ανακαλύψτε μια διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια, οδηγό για κάθε επίδοξο ταξιδιώτη. Όλα όσα θέλετε να ξέρετε για σχεδόν κάθε προορισμό στον πλανήτη θα τα μάθετε μέσα από αυτό το site που... βαδίζει στα χνάρια της Wikipedia. Πρόκειται για το Wikitravel που φιλοδοξεί να αποκαλύψει γνωστές και άγνωστες πτυχές των χωρών του κόσμου και σας δίνει πληροφορίες για όσα δεν πρέπει να χάσετε εκεί που θα πάτε. Οργανωθείτε σωστά πριν από κάθε ταξίδι σας και -γιατί όχι;- ταξιδέψτε και με τη φαντασία σας όπου επιθυμείτε μέσα από κείμενα, φωτογραφίες, links και βίντεο.

Φυσική Ιστορία

www.mnhn.fr

Κάντε μια διαδικτυακή επίσκεψη στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Παρίσι. Ο χώρος ήταν πριν από περίπου 350 χρόνια κήπος στον οποίο καλλιεργούνταν φυτά για ιατρικούς σκοπούς. Στη συνέχεια έγινε Μουσείο και πλέον φιλοξενεί εντυπωσιακά δείγματα φυσικής ιστορίας: μεταλλεύματα, απολιθώματα κ.λπ.

Περιηγηθείτε ηλεκτρονικά ανάμεσα σε δείγματα παλαιοντολογίας, δείτε σπάνια ορυκτά, απολιθώματα ζώων και φυτών και ένα σωρό εκθέματα που θα σας μαγνητίσουν.

Το διάστημα 25-26 Αυγούστου θα πραγματοποιηθεί στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου (Κ.Α.Μ.) ένα διεθνές, εντατικό εργαστήριο σχεδιασμού (International Design Workshop) με τίτλο: “The light and the labyrinth. In-between the length of the light and the depth of the place.”

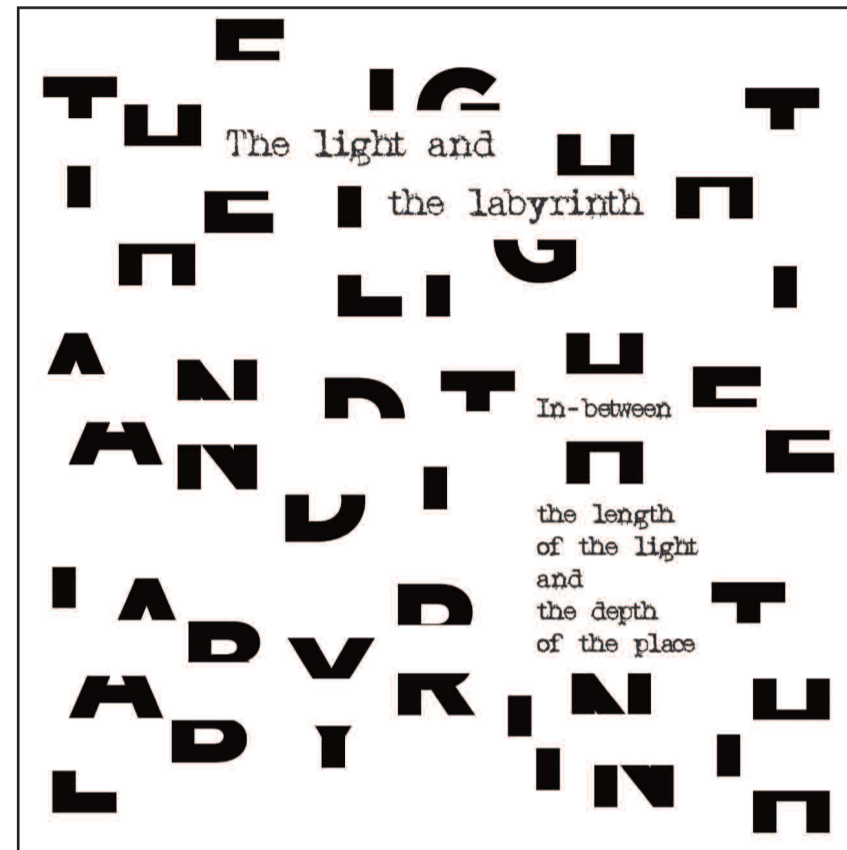
Το εργαστήριο θα διερευνήσει τις χωρικές και ατμοσφαιρικές προεκτάσεις και ερμηνείες του λαβυρίνθου για να προτείνει μικρής κλίμακας αρχιτεκτονικές επεμβάσεις μέσα στην πόλη των Χανίων. Η δράση αυτή διοργανώνεται από την Αρχιτεκτονική Σχολή του Πολυτεχνείου Κρήτης σε συνεργασία με την Αρχιτεκτονική Σχολή του Ariel University, με την ευγενική χορηγία της Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ.. Απευθύνεται σε φοιτητές και φοιτήτριες αρχιτεκτονικής από όλα τα έτη σπουδών και έχει ελεύθερη συμμετοχή. Η επίσημη γλώσσα είναι τα Αγγλικά.

Οι διαλέξεις του εργαστηρίου καθώς και η τελική παρουσίαση των εργασιών είναι ανοιχτές για το κοινό. Αναλυτικότερα, το πρόγραμμα των παρουσιάσεων έχει ως εξής:

Δευτέρα 25/08/2014

10:30μ.μ.: Division and Unification - The Notion of “Home” in the Philosophy of Emmanuel Levinas, Dr. Arch. Edna Langenthal, Ariel University.

6μ.μ.: Mediterranean crossings. Pre-

modern Complexities, Modern Contradictions, Dr. Αλέξης Τζομπανάκης, Επίκουρος Καθηγητής, Π.Κ..

Τρίτη 26/08/2014

1μ.μ.: The Light and the Shadow, Prof. Arch. Beni Reuven Levi, Ariel University.

6μ.μ.: Τελική παρουσίαση των εργασιών.

Την επιμέλεια του εργαστηρίου έχουν

αναλάβει ο Κωνσταντίνος-Αλέκτας Ουγρής, επίκουρος καθηγητής και διευθυντής του Εργαστηρίου TIE LAB της Αρχιτεκτονικής Σχολής Π.Κ. και η αρχιτέκτονας Μαριάνθη Λιάπη, Επιστημονική Συνεργάτιδα του TIE LAB.

Όλες οι εκδηλώσεις θα λάβουν χώρα στον πρώτο όροφο του Κ.Α.Μ. στο Παλιό Λιμάνι των Χανίων.

ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΑΝ. ΤΑΦΡΟ

“Δείπνο με φίλους”

Παράσταση με το έργο του Ντόναλντ Μάργκιουλις “Δείπνο με φίλους” θα δοθεί σήμερα Σάββατο και ώρα 9:30μ.μ. στο Θέατρο Ανατολικής Τάφρου.

Δυο γυναίκες, δύο άντρες, δυο ζευγάρια, τέσσερις φίλοι. Τέσσερις άνθρωποι προστατευμένοι μέσα στο κέλυφος της οικογενειακής ζωής, ζουν την κοινή τους καθημερινότητα ως ερωτευμένοι, ως αντίπαλοι, ως εχθροί και σύντροφοι. Ο ένας αποφασίζει να σπάσει τον σύνδεσμο. Οι συνέπειες αλλάζουν τη ζωή τους για πάντα.

Την παράσταση του Θέατρο “Ιλίσια” σκηνοθετεί ο Γρηγόρης Βαλτινός, ο οποίος έχει κάνει και την απόδοση μαζί με τη Μαριλένα Παναγιωτοπούλου. Η σκηνογραφική επιμέλεια και τα κοστούμια είναι του Γιάννη Μετζικώφ και οι φωτισμοί της Μελίνας Μάοχα. Φωτογραφίες και video-art Θωμάς Χρυσοχοϊδης. Σύν-

θεση ήχων Κώστας Εμμανουηλίδης. Βοηθός σκηνοθέτη η Χαρά Μπαλάτ.

Παίζουν: Γρηγόρης Βαλτινός, Κλέων Γρηγοριάδης, Ρένια Λουιζίδου, Αλεξάνδρα Παλαιολόγου.

Είσοδος: 18 € - Προπώληση: 16 € - Φοιτητικό, Ανέργων, Συνταξιούχων: 12 €.

ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Στο μεταξύ, από την Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ. ανακοινώθηκε ότι ακυρώθηκε η προγραμματισμένη για την Τρίτη 26 Αυγούστου θεατρική παράσταση στο Θέατρο Ανατολικής Τάφρου, με το έργο του Ρομάν Γκαρί “Η ζωή μπροστά σου”, κατόπιν γνωστοποίησης του διοργανωτή Θέατρο “Μεταξουργείο”. Επίσης, η προγραμματισμένη για την Τετάρτη 27 Αυγούστου συναυλία του Σταύρου Ξαρχάκου, ακυρώθηκε κατόπιν γνωστοποίησης του διοργανωτή ART - TC LIVE. Τέλος, ακυρώθηκε η προγραμματισμένη για το Σάββατο 30 Αυγούστου παράσταση με το έργο “Αναφορά στον Γκρέκο”, κατόπιν γνωστοποίησης του διοργανωτή Καλλιτεχνική Εταιρεία “ART”.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

“Δον Κιχώτης”

Τον “Δον Κιχώτη” του Μιγκέλ ντε Θερβάντες παρουσιάζουν οι “Μαγικές Σβούρες” τη Δευτέρα 25 Αυγούστου στις 9μ.μ. στο Θέατρο Ανατολικής Τάφρου.

Κείμενο, Σκηνοθεσία, Μουσική Επιμέλεια: Δημήτρης Αδάμης. Σκηνικά, Κοστούμια: “Μαγικές σβούρες”.

Επιμέλεια κοστούμιών: Δόμνα Ζαφειροπούλου.

Κίνηση, Χορογραφία: Σταύρος Αποστολάτος

Ενορχήστρωση, Διασκευή: Γιώργος Κωνσταντινίδης.

Φωτισμοί: Γιώργος Ανεστόπουλος.

Βοηθός σκηνοθέτη: Κωνσταντίνος Παππάς.

Παίζουν: Δημήτρης Αγοράς, Αλέξης Βιδαλάκης, Πέτρος Ιωάν-

νου, Θώμη Κοσκώση, Γιώργος Μπαλόππας, Δανάη Σδούγκου, Μαριλίτσα Χρονέα.

Με την υποστήριξη του Ινστιτούτου Θερβάντες.

ΣΤΟ ΓΙΑΛΙ ΤΖΑΜΙΣΙ

Εργα τριών καλλιτεχνών

Τρεις ζωγράφοι, η Τζαν Λιοδάκη, η Sue MacFarlane και ο David MacFarlane εκθέτουν την καινούργια τους δουλειά στο Γιαλί Τζαμισί από τις 26 έως 31 Αυγούστου. Αφετηρία το φως και τα καταπληκτικά χρώματα της φύσης.

Οι τρεις καλλιτέχνες ερευνούν και ερμηνεύουν, ο καθένας με έναν ξεχωριστό τρόπο, τα στοιχεία αυτά και καταλήγουν σε ιδιαίτερα προσωπικές και ζωντανές εκφράσεις σε καμβά, χαρτόνι και χαρτί, δουλεύοντας με λάδι, ακριλικά, τέμπερα και μολύβι. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν τη Δευτέρα 25 Αυγούστου στις 7μ.μ. Η έκθεση θα λειτουργεί καθημερινά 11π.μ. - 11μ.μ. μέχρι και 31 Αυγούστου.

ΣΤΟΝ ΒΑΦΕ

Εκθεση ζωγραφικής Γαλάτειας Βαγιάκη

Εκθεση ζωγραφικής και αγιογραφίας της Γαλάτειας Βαγιάκη θα εγκαινιαστεί στο κοινοτικό γραφείο Βαφέ Αποκορώνου σήμερα Σάββατο, ημέρα επετείου της Κρουνερίδας. Τα εγκαίνια θα γίνουν το πρωί μετά την επιμνημόσυνη δέηση και θα είναι ανοιχτά όλη μέρα μέχρι τις 9μ.μ..

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 30 Αυγούστου και θα είναι ανοιχτή καθημερινά 6μ.μ. - 9μ.μ..

ΣΤΑ ΜΟΘΙΑΝΑ

Μουσικοχορευτική εκδήλωση

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μοθιανών - Σκαφιώτου "Η Αναγέννηση" διοργανώνει την ετήσια μουσικοχορευτική εκδήλωση του Συλλόγου αύριο Κυριακή στις 9μ.μ., στο Δημοτικό Σχολείο Μοθιανών.

Συμμετέχει ο Σταύρος Κοτζαμπασάκης (βιολί) με το συγκρότημά του. Φιλική συμμετοχή: Μιχάλης Κουκιανάκης (λύρα).

Είσοδος Ελεύθερη.

ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΟΥΔΑΣ

Δράση με τον συγγραφέα Πολυχρόνη Κουτσάκη

Με επιτυχία συνεχίζεται η καλοκαιρινή εκστρατεία της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Χανίων, σε συνεργασία με την AMKE Future Library, με τίτλο: "Ο,τι σκέφτεσαι σκέψου το αντίθετο - Οι αντίθετοι κόσμοι συναντιούνται στις βιβλιοθήκες!" και δωρητή το Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος".

Τη Δευτέρα 25 Αυγούστου, 11π.μ. - 1μ.μ. στο πλαίσιο της εκστρατείας ανάγνωσης και δημιουργικότητας των Βιβλιοθηκών του Δήμου Χανίων θα πραγματοποιηθεί στην Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικής Ενότητας Σούδας η δράση "Διαβάζουμε παραμύθια και παίζουμε μουσική".

Διαβάζουμε παραμύθια και με τα μουσικά όργανα της βιβλιοθήκης φτιάχνουμε μικρές συνθέσεις και τραγούδια και ορίζουμε τους ήχους και τη σιωπή, τη μελωδία και τον θόρυβο, το ρυθμό και την αρρυθμία, με τον συγγραφέα Πολυχρόνη Κουτσάκη.

ΣΤΟ ΜΙΝΟΑ PALACE

Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου

Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά το Minoa Palace Resort & Spa διοργανώνει στον χώρο του (Imperial Congress Hall) το Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου. Στις 2 φθινοπωρινές συναυλίες που θα πραγματοποιηθούν στις 3 και 6 του Σεπτεμβρίου, συνδράμουν 9 καταξιωμένοι μουσικοί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η πρώτη συναυλία περιλαμβάνει το δημοφιλές Κουιντέτο της "Πέστροφας" σε Λα μείζονα, D667 του F. Schubert και το λαμπρό Οκτέτο για έγχορδα σε Σι ύφεση μείζονα, op.20 του F. Mendelssohn.

Η δεύτερη συναυλία αποτελεί ένα αφιέρωμα στον Richard Strauss με αφορμή τη συμπλήρωση 150 χρόνων από τη γέννησή του. Τα έργα που θα ακουστούν είναι η Σονάτα για βιολί σε Μι ύφεση μείζονα, op.18, το Σεξτέτο εγχόρδων-Εισαγωγή στην όπερα "Καπριτσιο" op.85 και οι "Μεταμορφώσεις" για σεπτέτο εγχόρδων op.142.

Αναλυτικά οι καλλιτέχνες:

Βασίλης Βαρβαρέσος (πιάνο), Γιώργος Δεμερτζής (βιολί, βιόλα), Νοε Ινυί (βιολί), Σίμος Παπάνας (βιολί), Δημήτρης Καρακαντάς (βιολί), Γιώργος Μαθιουλάκης (βιολί) Αγγέλα Γιαννάκη (βιόλα) Άγγελος Λιακάκης (τσέλο), Δήμος Γκουνταρούλης (τσέλο), Σεράνα Σείδου (κοντραμπάσο).

Ώρα έναρξης: 9μ.μ.. Τιμή εισιτηρίου: 15€.

Για πληροφορίες στο 28210-36576.

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Εκθεση ζωγραφικής Αλεξάνδρας Ελευθεράκη

"Ευσίων η έλευση αγγέλων στο φάσμα του ελληνικού φωτός" είναι ο τίτλος της ατομικής έκθεσης ζωγραφικής της Αλεξάνδρας Ελευθεράκη, που λειτουργεί έως τις 26 Αυγούστου στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου στο Ενετικό Λιμάνι. Η έκθεση αναδεικνύει την ουράνια σκέπη των "αγγελιοφόρων" του θεού και την ομορφιά που αναπηδά μέσα από ρόδινες αποχρώσεις όπως αυτές προβάλλονται μέσα από το βλέμμα της ζωγράφου σ' ένα αγκάλιασμα ουρανού και γης με μια αδιόρατη πνευματική αίσθηση.

Ώρες λειτουργίας της έκθεσης: 11π.μ. - 3μ.μ., 6μ.μ. - 10:30μ.μ., καθημερινά και το Σαββατοκύριακο.

ΣΤΟΝ ΒΑΜΟ

"Faces" από την Klaudie Greenoak

Εκθεση ζωγραφικής με τίτλο "Faces" της Klaudie Greenoak θα πραγματοποιηθεί από τις 8 έως και τις 17 Σεπτεμβρίου στον Βάμο Αποκορώνου στην ταβέρνα "Μαρουβάς".

Πρόκειται για την πρώτη έκθεση της Κ. Greenoak η οποία γεννήθηκε στην Πολωνία και τα τελευταία χρόνια ζει στον Αποκόρωνα.

Σχετικά με την ζωγραφική της Klaudie, έχει γραφεί ότι «κάθε πίνακάς της είναι ένα σήμα κατατεθέν για την ποιότητα, κάτι που δύσκολα βρίσκεις στις μέρες μας, και που τελικά εκφράζει τον χαρακτήρα, τη γνώση την εμπειρία, την ιδιοφυΐα και το συναίσθημα».

Σημ.: Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί σε χώρο της ταβέρνας "Μαρουβάς" δίχως να εμποδίζει τη λειτουργία της.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ
dmaridakis@yahoo.gr

Χιλιάδες κόσμου επισκέπτεται κάθε χρόνο τον παλαιοχριστιανικό ναό του Μιχαήλ Αρχαγγέλου (Ροτόντα) στην Επισκοπή Κολυμπαρίου. Η παλαιότητα της εκκλησίας αλλά και η σπανιότητα του αρχιτεκτονικού μνημείου -καθώς μαζί με τη Ροτόντα της Θεσσαλονίκης είναι οι πιο καλοδιατηρημένες από τις συνολικά 3 Ροτόντες που διασώζονται στα Βαλκάνια- αποτελούν πόλο έλξης για Έλληνες και ξένους επισκέπτες που θέλουν να προσκυνήσουν και να γνωρίσουν από κοντά τον ναό.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗ ΡΟΤΟΝΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΟΛΥΜΠΑΡΙΟΥ

Το σπουδαιότερο Βυζαντινό μνημείο στην Κρήτη

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ
konstasgeorge@gmail.com

«Δύο χρόνια τώρα έχουμε καταφέρει και κρατάμε το μνημείο ανοικτό. Είναι πάρα πολύς ο κόσμος που το επισκέπτεται. Στη χειρότερη περίπτωση να έρχονται 600 άτομα τον μήνα. Έλληνες, ξένοι αλλά και γκρουπ. Ιδιαίτερα Γάλλοι, Ρώσοι, και Ιταλοί», αναφέρει η ταμίας του Πολιτιστικού Συλλόγου "Ροτόντα Επισκοπής" Αργυρώ Τσικαλάκη η οποία εθελοντικά ανοίγει καθημερινά για κάποιες ώρες το μνημείο προκειμένου να μπορούν να μπουν μέσα οι επισκέπτες.

Τα σχόλια που ακούει είναι κάτι περισσότερο από θετικά όπως μάς λέει, ενώ εύκολα μπορεί να το διαπιστώσει κανείς αυτό κι από όσα έχουν καταγραφεί στο βιβλίο επισκεπτών: «Μένουν πραγματικά έκθαμβοι, κατενθουσιασμένοι. Κάποιοι κάθονται και ψάλλουν ύμνους. Προχθές κάποια άτομα κάθισαν για περισσότερο από μια ώρα και προσευχήθηκαν για τις ψυχές των ανθρώπων που ήταν στο αεροπλάνο που έπεσε», σημειώνει η κα Τσικαλάκη.

Και πράγματι η είσοδος στο ναό υποβάλλει τον επισκέπτη καθώς αποκαλύπτονται στα μάτια του κομμάτια από το ψηφιδωτό στο πάτωμα και σπαράγματα από τις τοιχογραφίες του παλιού ναού. Ανάμεσα σε εικόνες των Αγίων Αικατερίνης, Γεωργίου, Πέτρου, Κωνσταντίνου κ.ά. ξεχωρίζουν ο Μυστικός Δείπνος και ο Γάμος στην Κανά αλλά και μια σπάνια εικόνα της Αγίας Άννας που θηλάζει την Παναγία.

Εξίσου εμβληματική η Αγία Τράπεζα που χρονολογείται από τη δημιουργία του ναού, τον 6ο αιώνα μ.Χ..

Βγαίνοντας έξω παρατηρούμε το σήμαντρο του παλιού Μοναστηριού που λειτουργούσε κάποτε στον χώρο. Σήμερα διασώζεται τμήμα από τα κελιά, ενώ όπως μας ενημερώνει η κα Τσικαλάκη, στην πολύχρονη ιστορία της Ροτόντας ξεχωρίζει η περίοδος που μεταφέρει εκεί την

Χιλιάδες άνθρωποι από την Ελλάδα και το εξωτερικό, με οργανωμένα γκρουπ ή μεμονωμένα, καταφθάνουν κάθε καλοκαίρι στην Επισκοπή για να δουν από κοντά τον παλαιοχριστιανικό ναό του Μιχαήλ Αρχαγγέλου με την ξεχωριστή ιστορία και αρχιτεκτονική.

Πίσω από τον ναό διασώζονται ακόμα ερείπια από το Μοναστήρι που λειτουργούσε παλαιότερα.

Η αρχιτεκτονική του ναού είναι μοναδική, γεγονός που τον καθιστά ως το σημαντικότερο βυζαντινό μνημείο της Κρήτης σύμφωνα με τους ειδικούς.

Δίπλα από την εκκλησία έχουν αποκαλυφθεί κάποιοι παλιοί τάφοι που ήρθαν στο φως από τις εργασίες που εκτέλεσε η Αρχαιολογία.

Ο χώρος μπροστά από την εκκλησία χρειάζεται διαμόρφωση για να αποκτήσουν πρόσβαση άτομα με αναπηρία αλλά και να προβλεφθούν υποδομές όπως οι τουαλέτες κ.ά. που απουσιάζουν εντελώς, όπως τονίζουν οι άνθρωποι του τοπικού Πολιτιστικού Συλλόγου αλλά και του Δήμου Πλατανιά

Επισκοπή Κισάμου ο Μελχισεδέκ Δεσποτάκης ο οποίος αγωνιζόμενος κατά των Τούρκων θα βρει μαρτυρικό θάνατο.

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Όστόσο, από το υπέροχο αυτό μνημείο δεν λείπουν οι γνώριμες δυστυχώς στην Ελλάδα παραλείψεις που συχνά φέρνουν τους επισκέπτες σε δύσκολη θέση.

Για παράδειγμα στην εκκλησία δεν λειτουργεί τουαλέτα, ενώ ορισμένα πορτοπαράθυρα της Ροτόντας είναι σε άθλια κατάσταση.

«Αυτό που λείπει είναι η διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου. Έρχονται πολλοί άνθρωποι με κινητικά προβλήματα και δυσκολεύονται πολύ να έχουν πρόσβαση στην εκκλησία», μας λέει η κα Τσικαλάκη και προσθέτει ότι εκτός αυτού, κάποια παράθυρα και πόρτες του μνημείου έχουν ανάγκη από αντικατάσταση καθώς είναι κλεισμένα με κοτετσόσυρμα ή νάιλον, γεγονός που αφήνει ελεύθερο το πεδίο στα πουλιά να μπαϊνοβγαίνουν...

«Μπαίνουν μέσα πουλιά κι έχει δημιουργηθεί μεγάλο πρόβλημα. Έχουμε επισκέπτες που δέχθηκαν τις ακαθαρσίες των πουλιών στο κεφάλι!», αναφέρει η κα Τσικαλάκη ενώ σημειώνει ότι αρκετοί επισκέπτες ρωτούν επίσης αν υπάρχουν αναμνηστικές καρτ - ποστάλ από το μνημείο αφού δεν επιτρέπεται η φωτογράφιση του εσωτερικού χώρου.

Την ανάγκη για παρεμβάσεις επισημαίνει και ο αντιδήμαρχος Πλατανιά Ιωάννης Μαλακωνάκης που μας συνοδεύει καθόλη τη διάρκεια της ξενάγησής μας.

«Αυτό το μνημείο είναι παμπάλαιο και ξακουστό σε όλο τον κόσμο. Οι εργασίες αναστήλωσης και ανάδειξης ξεκίνησαν πολλά χρόνια πριν και σίγουρα έχουν κάνει δουλειά. Όμως η Πολιτεία έπρεπε να ρίξει μεγαλύτερο βάρος διότι πρόκειται για ένα μοναδικό μνημείο σε ό,τι

Ο κ. Γ. Μαλακωνάκης και η κα Α. Τσικαλάκη.

αφορά την αρχιτεκτονική, την ιστορία κ.λπ.», τονίζει ο κ. Μαλακωνάκης και προσθέτει ότι θα πρέπει να βελτιωθεί η εικόνα της Ροτόντας και του γύρω χώρου καθώς άνθρωποι από όλο τον κόσμο έρχονται ειδικά για να δουν την εκκλησία.

«Εμείς ως Δήμος πάντα και έμπρακτα βοηθάμε όπως μπορούμε στην καθαριότητα ή τον Πολιτιστικό Σύλλογο, στο να υπάρχουν κάποια φυλλάδια κ.λπ.. Από εκεί και πέρα οι παρεμβάσεις στο μνημείο δεν είναι δική μας αρμοδιότητα αλλά της Αρχαιολογίας.

Θα θέλαμε όμως να υπάρχει μια καλύτερη εικόνα αλλά και να βρεθεί τρόπος το μνημείο να μένει ανοικτό συνέχεια ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. Δεν μπορεί ένα τόσο σημαντικό μνημείο να βασίζεται μόνο στον εθελοντισμό των ανθρώπων του Συλλόγου ή στη βοήθεια που προσφέρει ο Δήμος», υπογραμμίζει καταλήγοντας ο κ. Μαλακωνάκης.

ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Χάρη στις προσπάθειες της Αρχαιολογίας και των ανθρώπων του χωριού ο ναός διατηρείται

Η Αγία τράπεζα του ναού.

Οι αγιογραφίες και τα ψηφιδωτά του ναού θεωρούνται μοναδικά.

σε καλή κατάσταση και είναι επισκέψιμος. Όμως υπάρχουν και τα αρνητικά. Για να σταματήσει η είσοδος των πουλιών έχει τοποθετηθεί ένα... κοτετσόσυρμα που "κοσμεί" πολλά από τα παράθυρα του ναού.

Επίσης μια "τσιμεντοένεση" στο νότιο τμήμα

του ναού δεν καλύφθηκε δίνοντας μια εικόνα... 21ου αιώνα στον επισκέπτη. Όσο για για τουαλέτα, αυτή απλά δεν υπάρχει πουθενά γύρω από το ναό.

...Μικρές λεπτομέρειες που απαιτείται να μην μείνουν ως έχουν αλλά να διορθωθούν.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΔΡΙΑΝΑΚΗΣ:

«Ναός... εγχειρίδιο Βυζαντινής τέχνης»

Ως εγχειρίδιο βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης χαρακτηρίζει τον ναό του Μιχαήλ Αρχαγγέλου ο πρώην προϊστάμενος της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων κ. Μιχάλης Ανδριανάκης. Ο κ. Ανδριανάκης για χρόνια παρακολούθησε και συντόνισε τις προσπάθειες για ανάδειξη και διάσωση του μοναδικού αυτού μνημείου. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν τον ναό στην Επισκοπή το σημαντικότερο βυζαντινό μνημείο στην Κρήτη είναι μεταξύ άλλων:

- Το ότι είναι η μοναδική περίπτωση στην Κρήτη μνημείου που να στέκεται ολόκληρο σήμερα όπως τότε που κτίστηκε το δεύτερο μισό του 6ου αιώνα μ.Χ..
- Η ιδιόρρυθμη αρχιτεκτονική του και ο ιδιαίτερος τρούλος της εκκλησίας.
- Οι ξεχωριστές αγιογραφίες που κοσμούν την εκκλησία και που βγήκαν στο φως χάρη στην αρχαιολογική έρευνα. Είναι η

μοναδική περίπτωση στην Κρήτη που έχουμε μνημειακή ζωγραφική από την παλαιοχριστιανική περίοδο (6ο - 7ο αιώνα). Στη συνέχεια υπάρχει ένα στρώμα ζωγραφικής από την εποχή της εικονομαχίας (9ος αιώνας), ακολουθούν τοιχογραφίες του 12ου αιώνα της εποχής των Κομνηνών που θεωρούνται μοναδικές και ένα ακόμα στρώμα ζωγραφικής του 14ου αιώνα έργο του Μιχαήλ Βενέρη.

• Διασώζονται κομμάτια από το γλυπτό διάκοσμο του μνημείου αλλά και δάπεδο με ψηφιδωτό.

ΟΚΤΩ ΔΑΠΕΔΑ

«Από τη δεκαετία του '70 ο ναός σωζόταν αρκετά αλλοιωμένος. Ειδικά το εσωτερικό του από τη διαρκή χρήση. Χαρακτηριστικά είχαμε βρει σκάβοντας μέσα στην εκκλησία, 8 δάπεδα πάνω από το ψηφιδωτό και τελευταία ένα δάπεδο με τσιμεντένια πλακάκια! Σε ορισμένα σημεία κατεβήκαμε 80 πόντους για να βρούμε το αρχικό δάπεδο. Επίσης έγιναν εκτεταμένες εργασίες στο εσωτερικό της εκκλησίας από τις οποίες αποκαλύφθηκαν τα πάντα. Εκτός από την εκκλησία αποκαλύφθηκαν τα διάφορα προκτίσματα που περιβάλλουν την εκκλησία και έγινε εκτεταμένη έρευνα στο νεκροταφείο. Στο εσωτερικό έγινε προσεκτική καθαίρεση των νεότερων κονιαμάτων ώστε να αποκαλυφθούν οι αγιογραφίες και μετά εργασίες ανάδειξης των

αρχιτεκτονικών στοιχείων του ναού» λέει ο κ. Ανδριανάκης.

Η έλλειψη φύλακα τα τελευταία χρόνια κάνει δύσκολη τη σωστή λειτουργία του μνημείου, όπως και άλλων αρχαιολογικών χώρων στη Δυτική Κρήτη. Ο κ. Ανδριανάκης εκτιμά πως ο εξωτερικός χώρος του ναού επιδέχεται παρεμβάσεις για να βελτιωθεί η εικόνα του.

«Αν γινόταν μια σωστή ανάδειξη και προβολή του μνημείου θα μπορούσε να παίξει ένα πολύ ισχυρό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής. Αυτό που απαιτείται πλέον είναι κάποιες εργασίες στη βόρεια πλευρά και στη δυτική και μια καλή μελέτη διαμόρφωσης του αύλειου χώρου που έχει συνταχθεί αλλά θέλει μια επικαιροποίηση. Μνημεία όπως αυτά αλλά και ο Άγιος Νικόλαος στα Κυριακοσέλια, ο ναός της Αγ. Βαρβάρας στα Λατζιανά, ο ναός του Αγ. Γεωργίου στον Κουρνά απαιτούν μια συνέχιση των εργασιών που είχαν ξεκινήσει, για αυτό και είναι απαραίτητη η συνεργασία των τοπικών φορέων. Ο νομός Χανίων δεν διαθέτει τους μεγάλους αρχαιολογικούς χώρους της Αν. Κρήτης, όμως διαθέτει σημαντικά δίκτυα αρχαιολογικών χώρων και μνημείων» καταλήγει.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η εκκλησία χρησιμοποιήθηκε ως επισκοπή της Μητρόπολης Κισάμου και Σελίνου από τον 6ο αιώνα, αλλά και πιο πρόσφατα κατά την περίοδο της επανάστασης του 1821 και ήταν έδρα του μητροπολίτη Μελχισεδέκ.

ΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

Η Παιδεία και ο Πολιτισμός είναι η επένδυση για το μέλλον ενός τόπου, λένε ο δρ Cyriaco Lopes καθηγητής Φωτογραφίας στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης C.U.N.Y. John Jay και η δρ Terri Witek ποιήτρια, καθηγήτρια Λογοτεχνίας και Ποίησης στο Πανεπιστήμιο Stetson της Florida των Η.Π.Α. που για έναν μήνα έμειναν και εμπνεύστηκαν από την ενδοχώρα των Χανίων δημιουργώντας από κοινού το εικαστικό έργο "Μινώταυρος" το οποίο θα παρουσιαστεί σε ένα μεγάλο καλλιτεχνικό event τον ερχόμενο Οκτώβριο στη Florida, «ταξιδεύοντας το κοινό στις ομορφιές της Κρήτης».

CYRIACO LOPEZ - TERRI WITEK:

«Πηγή έμπνευσης η Κρήτη»

■ Οι καθηγητές στο Πανεπιστήμιο της Νέα Υόρκης C.U.N.Y. John Jay και Stetson της Florida μιλούν στις "διαδρομές" για το εικαστικό έργο "Μινώταυρος" το οποίο εμπνεύστηκαν και δημιούργησαν κατά την παραμονή τους στα Χανιά

α χρώματα της θάλασσας και της κρητικής φύσης, η ιστορία του τόπου και η ιδιαίτερη ενέργειά του, αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για τους καθηγητές που βρέθηκαν στα Χανιά στο πλαίσιο του προγράμματος Δημιουργικής Φιλοξενίας Καλλιτεχνών 2014 (Art Residency 2014) το οποίο υλοποίησε το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον στο πλαίσιο του "ΧΑΝΙΑRT 2014 - Εικαστικές Διαδρομές στον Νομό Χανίων". Οι δύο καλλιτέχνες μαζί με άλλους ανθρώπους των τεχνών από όλο τον κόσμο διαμένοντας στη ενδοχώρα του Νομού, εμπνεύστηκαν από τον τρόπο της καθημερινής ζωής και ανέπτυξαν γέφυρες επικοινωνίας ανάμεσα στον τόπο μόνιμης διαμονής των και την ενδοχώρα του τόπου μας.

Για τις εμπειρίες που απέκτησαν κατά την παραμονή τους στα Χανιά, για το καλλιτεχνικό project που δημιούργησαν, εμπνευσμένο και αφιερωμένο από και προς την Κρήτη, μίλησαν στις "διαδρομές"...

Από τι αποτελείται το εικαστικό έργο "Μινώταυρος" το οποίο δημιουργήσατε στα Χανιά;

Cyriaco Lopes: Το project έχει να κάνει με τον "Μινώταυρο", ο οποίος είχε δύο μέρη και γεννήθηκε στην Κρήτη όπως ακριβώς και τα έργα μας εμπνεύστηκαν και δημιουργήθηκαν εδώ. Χρησιμοποιήσαμε μια φόρμα που αντί να μιλάει για τον Μινώταυρο που κατά τη μυθολογία, ήταν ένα on με σώμα ανθρώπου και κεφάλι ταύρου, δείχνει αυτό το μίγρμα στα δύο. Έτσι τοποθετήσαμε ένα στιγμιότυπο που αποτελείται από μισό φωτογραφία μου την οποία συμπληρώνει μισό απόσπασμα ποίησης της Τέρι.

Το κοινό στοιχείο μας είναι η Κρήτη. Διότι όλες οι φωτογραφίες μου όσο και οι στίχοι της Τέρι που αποτελούν τη συγκεκριμένη δουλειά γράφτηκαν στην Κρήτη κατά την περίοδο της διαμονής μας τον Ιούλιο στα Χανιά.

Τι αποτέλεσε πηγή έμπνευσής σας από όσα είδατε κατά τη διαμονή σας εδώ;

Cyriaco Lopes: Πηγή έμπνευσης για μένα ήταν οι ελαιώνες, το χρώμα του ουρανού και της θάλασσας, ευρήματα από το Αρχαιολογικό Μουσείο των Χανίων και άλλα πεδία. Το χρώμα της θάλασσας της Κρήτης ήταν το αγαπημένο μου θέμα, είναι πραγματικά μοναδικό. Εχω δει πολλές, διαφορετικές θάλασσες ανά τον κόσμο αλλά στην Κρήτη και ειδικά στα Χανιά τα χρώματα είναι μοναδικά είτε βρεθεί κανείς στο ενετικό λιμάνι είτε στην Παλαιόχωρα, είτε στη Γαύδο.

Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε τις εικόνες που "απαθανάτισατε" στα Χανιά;

Cyriaco Lopes: Κάποια στοιχεία του project θα έχω την ευκαιρία να δείξω και στους μαθητές μου στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης αλλά το κυριότερο είναι πως θα προσπαθήσω να τους μεταφέρω όλη την εμπειρία που είχα εδώ στα Χανιά, στη Γαύδο και στην υπόλοιπη Κρήτη, στο Ρέθυμνο κ.ά.. Όλη αυτή η γνώση που έχω αποκομίσει ταξιδεύοντας ανά τον κόσμο με τόσες διαφορετικές πληροφορίες που συλλέγω, φυσικά και θα μεταφερθεί στους μαθητές μου, διότι

Οι δρ Terri Witek και δρ Cyriaco Lopes.

«Η Παιδεία και ο Πολιτισμός μπορεί να αποτελέσουν τη βάση για να εξελιχτούμε σε βάθος χρόνου»

νοιώθω την ευθύνη ότι πρέπει να έχουν ανοικτούς ορίζοντες...

Είμαι σίγουρος πως εάν μοιραστώ όλη αυτήν την ομορφιά μαζί τους, θα έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν αυτό τον τόπο και να δουν πιο μακριά από τα στενά όρια της χώρας τους.

Ζείτε και εργάζεστε στη Νέα Υόρκη αλλά έχετε καταγωγή από τη Βραζιλία. Πώς βλέπετε την ελληνική κρίση σε σχέση με όσα βίωσε η χώρα καταγωγής σας πριν χρόνια;

Cyriaco Lopes: Όσον αφορά την ελληνική κρίση, έχω δει ξανά αυτό το σκηνικό, πριν είκοσι χρόνια στη Βραζιλία.

Η Δικτατορία στη Βραζιλία κατά την διάρκεια της οποίας υπήρχε μια παρατεταμένη κρίση και φτώχεια, τέλειωσε το 1986 όταν εκλέχθηκε ο πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας ο οποίος προχώρησε σε μια σειρά από επιτυχημένες ενέργειες για να αλλάξει την κατάσταση που επικρατούσε π.χ. έδωσε επιδόματα για τους εργαζόμενους, ίσες ευκαιρίες, έδωσε έμφαση στην Παιδεία και επένδυσε στον Πολιτισμό.

Κάθε χώρα που θα χρησιμοποιούσε αυτές τις ιδέες θα μπορούσε να τα καταφέρει καλύτερα. Οι πολίτες τότε ψήφισαν για ένα κα-

λύτερο αύριο. Δεν λέω πως σήμερα η Βραζιλία είναι ένας παράδεισος, υπάρχει ακόμη ανισότητα, υπάρχουν ταξικές διαφορές αλλά πιστεύω ότι σίγουρα βρίσκεται σε μια καλύτερη κατεύθυνση. Εάν κοιτάξουμε την τελευταία δεκαετία, στατιστικά η ανισότητα έχει μειωθεί σημαντικά.

Θεωρώ πως η Δημοκρατία και η Πολιτική ήταν αυτό που έκαναν τη Βραζιλία να αλλάξει προς το καλύτερο. Αυτό ελπίζω και για την Ελλάδα, ότι η κρίση δεν θα επικρατήσει στην χώρα. Από την εμπειρία μου στη Νότια Αμερική, θεωρώ πως η Αριστερά έχει καλύτερες προτάσεις και ιδέες όσον αφορά την ισότητα, τον πολιτισμό, την παιδεία, που είναι η επένδυση για το μέλλον. Δεν θέλουμε απλά να φύγουμε από αυτή την κρίση θέλουμε να είμαστε καλά για τα επόμενα χρόνια. Και σίγουρα η Παιδεία και ο Πολιτισμός μπορεί να αποτελέσουν την βάση για να εξελιχτούμε σε βάθος χρόνου.

Τι χαρακτηρίζει την ποίησή σας;

Terri Witek: Δεν είναι βιογραφική η ποίησή μου αλλά το αντικείμενο έχει σημασία. Μου αρέσει να χρησιμοποιώ τη γλώσσα έτσι ώστε να λειτουργεί πιο πολύ οπτικά και εικονικά. Αυτός ο τρόπος με φέρνει πιο κοντά στο να εκφράζω την ψυχή μου.

Πώς ξεκίνησε η συνεργασία σας με τον Cyriaco;

Terri Witek: Με τον Cyriaco γνωριζόμαστε εδώ και δέκα χρόνια... Όταν συναντηθήκαμε, το '95 η πρώτη συζήτηση που κάναμε ήταν για την Αριάδνη και μου είπε ότι μόλις είχε επισκεφθεί το σπίτι της Αριάδνης, δηλαδή την Κνωσό. Αυτό είχε γίνει τρεις ημέρες πριν την συνάντησή μας. Και αμέσως γίναμε φίλοι εξαιτίας της Κρήτης. Είναι η πρώτη φορά που ήρθαμε μαζί στο νησί και η πρώτη φορά για μένα. Κάτι που ήταν πολύ σημαντικό για τη συνεργασία μας. Κάναμε αρκετή δουλειά μαζί δίνοντας έμφαση τόσο στο λεκτικό όσο και στο εικονικό στοιχείο.

Υπάρχει κάτι ιδιαίτερο που αποτέλεσε για εσάς πηγή έμπνευσης κατά την παραμονή σας στην ενδοχώρα των Χανίων;

Terri Witek: Πηγή έμπνευσης αποτέλεσαν όλα όσα έβλεπα έξω από το παράθυρο, τα βουνά, το γαλάζιο του ουρανού, οι ήχοι των πουλιών, τα δέντρα και η κίνησή τους στον άνεμο. Πολλά πράγματα που έγραψα, ήταν ερεθίσματα απευθείας από τη θέα του δωματίου μου όσο έμεινα στην ενδοχώρα των Χανίων.

Με ενέπνευσε πάρα πολύ το να κοιτάω όλη αυτή τη θέα, έξω από το παράθυρο μου και σκεφτόμουν τι θα μπορούσε να συμβαίνει από αυτό το μικρό άνοιγμα, για το πώς ο ήλιος, τα βουνά, η θέα της θάλασσας μπορούν να δημιουργήσουν όλη αυτή την ομορφιά. Όλη αυτή η εμπειρία, οι εικόνες που έβλεπα και ζούσα ήταν μια διαρκής έμπνευση. Για μένα ήταν ένα δώρο που βρέθηκα στα Χανιά. Είχα να εμπνευστώ έτσι για πάρα πολύ καιρό κι αυτό μου έδωσε δύναμη να συνεχίσω.

Έχετε διαβάσει ελληνική ποίηση; Και εάν ναι, ποιος είναι ο αγαπημένος σας ποιητής;

Terri Witek: Διάβασα Σεφέρη, που θεωρώ ότι υπήρξε ένας εξαιρετικός ποιητής. Επίσης θαυμάζω την ποίηση της Σαφούς που ήταν η πρώτη γυναίκα ποιήτρια η οποία με ενέπνευσε. Επίσης κατά την παραμονή μου στην Κρήτη διάβασα Καβάφη που είναι μοναδικός.

Πότε σκοπεύετε να παρουσιάσετε το έργο σας στο κοινό;

Cyriaco Lopes: Τον Οκτώβριο στην Florida θα γίνει ένα καλλιτεχνικό event και εκεί θα παρουσιαστεί η δουλειά μας. Η έκθεση θα αποτελείται από φωτογραφίες μου με θέμα το νερό της θάλασσας που φωτογράφησα σε διάφορες χώρες, όπως έκανα κι εδώ στην Κρήτη.

Όλες αυτές οι φωτογραφίες θα είναι τυπωμένες σε μεγάλα τετράγωνα κομμάτια από ύφασμα και θα συνυπάρχουν με τα ποιήματα, τις λέξεις της Τέρι ενώ θα συνοδεύονται από ήχους κυμάτων. Και φυσικά όλο αυτό θα συνδέεται άμεσα με την Κρήτη. Γιατί θα αποτελείται από όλα όσα είδαμε και νοιώσαμε κατά τη διάρκεια της διαμονής μας στο νησί σας.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Οι θεατρίνοι

» Graham Greene

(μετάφραση Κλαίρη Παπαμιχαήλ, Εκδόσεις Πόλις)

Στη ζωή των περισσότερων ανθρώπων υπάρχει ένα σημείο χωρίς επιστροφή το οποίο περνάει απαρατήρητο. Ούτε ο Τζόουνς ούτε εγώ το αναγνωρίσαμε, παρόλο που, σαν τους πιλότους των παλιών αεροπλάνων, της προ αεριοθούμενων εποχής, θα 'πρεπε οι καριέρες μας να μας είχαν κάνει πιο παρατηρητικούς. Εγώ σίγουρα δεν πήρα χαμπάρι τη συγκεκριμένη στιγμή, όταν ξεμάκρυνε ένα μελαγχολικό πρωινό του Αυγούστου στον Ατλαντικό μαζί με τα απόνερα του Μήδεια, ενός φορτηγού πλοίου της Royal Netherlands Streamship Company με προορισμό την Αϊτή και το Πορτ-ω-Πρενς, έχοντας ξεκινήσει από τη Φιλαδέλφεια και τη Νέα Υόρκη. Σ' εκείνη τη φάση της ζωής μου εξακολουθούσα να αντιμετωπίζω σοβαρά το μέλλον του -ακόμα και το μέλλον του έρημου ξενοδοχείου μου και ενός ερωτικού δεσμού εξίσου έρημου.

Ο Μπράουν, γεννημένος στο Μονακό, θεωρούσε εαυτόν απάτριδα, έως τη στιγμή που βρέθηκε στην Αϊτή, για να επισκεφτεί τη μητέρα του, και ένωσε το αποκαλυπτικό συναίσθημα πως ανήκει κάπου. Ο θάνατός της τον άφησε μοναδικό κληρονόμο ενός ξενοδοχείου σε μια χρυσή εποχή για τον τουρισμό. Τότε γνώρισε τη Μάρτα. Υστερα ήρθε στην εξουσία ο Πάπα Ντοκ και τη θέση των τουριστών πήρε η παραστρατιωτική οργάνωση των Τοντόν Μακούτ. Ο Μπράουν έφυγε, μαζί με τόσους άλλους, για την Αμερική. Συχνά ένα μέλλον

δίχως προσδοκίες είναι χειρότερο ακόμα και από τον φόβο.

Αφήγηση εκ των υστέρων, τη στιγμή που ο πρωταγωνιστής και ο αφηγητής δύνανται να συνυπάρξουν στο ίδιο πρόσωπο, έστω και άνισα. Η επιβίβαση του Μπράουν στο Μήδεια οριστικοποιεί την απόφασή του για επιστροφή στο Πορτ-ω-Πρενς. Ο πεπερασμένος πλωτός κόσμος του φορτηγού πλοίου, με τους ελάχιστους επιβάτες, αποτελεί το ιδανικό σκηνικό γνωριμίας με τα πρόσωπα της ιστορίας: ο Τζόουνς, με το νεφελώδες παρελθόν και τις αμέτρητες, συνήθως αντικρουόμενες, ιστορίες: ο κύριος και η κυρία Σμιθ, εκείνος πρώην υποψήφιος πρόεδρος στις αμερικανικές εκλογές, εκείνη η γυναίκα που κρύβεται πίσω από έναν σπουδαίο άντρα. Αντίθετα με τον αφηγητή που αρνείται να προσδώσει έστω και το ελάχιστο ιδεολογικό υπόβαθρο στην απόφασή του να επιστρέψει, σπύνα μετά σε μια Αϊτή ερημωμένη και επικίνδυνη, υπό την δικτατορία του Πάπα Ντοκ, εκείνοι διαθέτουν κάτι το δονκιωτικά αφελές, μια έντονη διάθεση να αλλάξουν τον κόσμο, είτε ηγούμενοι της επανάστασης, είτε θεμελιώνοντας ένα κέντρο χορτοφαγίας, έτοιμοι πάντως να τείνουν χείρα βοήθειας προς τον αδύναμο, ή εκείνον που τέλος πάντων θεωρούν αδύναμο.

Η πραγματικότητα που αντικρίζει ο Μπράουν μετά την αποβίβαση είναι μελανότερη απ' ό,τι περίμενε, η πρότερη παρουσία του εκεί δεν τον βοήθησε ούτε ελάχιστα στην ακρίβεια των υποθέσεών του. Άλλωστε, όλα είναι χειρότερα εκ του

σύνεγγυς: πάντα. Η κατάσταση δεν είναι δυνατόν να αφήσει ανεπρόεστο ακόμα και κάποιον όπως ο Μπράουν -που, στιγμές στιγμές, θυμίζει έντονα τον Μερσώ- και να μην τον τραβήξει στο κέντρο της δίνης, εκεί που όλα έρχονται περήφανα στην επιφάνεια για μια τελευταία υπόκληση πριν χαθούν.

Στέκομαι σε μια λεπτομέρεια, εκεί που ο Μπράουν αναρωτιέται: πώς μπορώ να εμπιστευτώ μια Γερμανίδα, αναφερόμενος στην Μάρτα. Είναι τρομακτικό στα μάτια μου, πώς η Ιστορία, οι γενικεύσεις, τα στερεότυπα ή το αλλότριο μπορούν να μολύνουν τόσο τα συναισθήματα, την εμπιστοσύνη στο προσωπικό.

Οι Θεατρίνοι, χαρακτηριστικό, αν και ίσως παραγνωρισμένο, έργο του Γκράχαμ Γκριν, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να ενταχθούν ορθά και αποκλειστικά σε κάποια κατηγορία, γιατί, αν και η πολιτική κατάσταση -της Αϊτής εν προκειμένω- βρίσκεται στο επίκεντρο του μυθιστορήματος, ο Γκριν δεν αδιαφορεί ούτε για το προσωπικό, ούτε για τον μύθο -το αντίθετο μάλιστα, φροντίζει να αποβάλλει τη στείρα και ψυχρή δημοσιογραφική ματιά, κρατώντας μόνο ό,τι -ορθώς- θεωρεί απαραίτητο, επιτυγχάνοντας να σκεπάσει την πραγματικότητα με τον λεπτό πέπλο του μύθου, να μαγέψει τον αναγνώστη, δίχως να τον αποκοιμίσει στη χώρα της φαντασίας.

100+1 σοφές ιστορίες της Ανατολής

Συλλογικό

Εκδότης: Αρχέτυπο

Ενας ταξιδιώτης που διέσχισε τα βουνά συνάντησε έναν ηλικιωμένο άντρα που πάλευε να φυτέψει μια μικρή αμυγδαλιά. Γνωρίζοντας πως οι αμυγδαλιές θέλουν πολλά χρόνια για να μεγαλώσουν, είπε στον άντρα: «Μου φαίνεται παράξενο που ένας

άντρας στην ηλικία σου φυτεύει ένα δέντρο που αργεί τόσο πολύ να μεγαλώσει!» Και ο γέροντας απάντησε: «Μου αρέσει να ζω τη ζωή μου σύμφωνα με δυο αρχές. Η μια είναι

ότι θα ζήσω για πάντα. Η άλλη, ότι αυτή είναι η τελευταία μου μέρα». Μια συλλογή από τις πιο όμορφες, χιουμοριστικές και διδακτικές ιστορίες από τις αρχαίες πνευματικές παραδόσεις της Ανατολής, τον Ταοισμό, τον Βουδισμό και το Ζεν, που καταφέρνουν και μας μεταδίδουν την αληθινή Σοφία της Ζωής.

Δύο Στεφάνια κι ένα Δαχτυλίδι

Διονυσία Μούσουρα - Τσουκαλά

Εκδότης: Περίπλους

Ξεσκονίζοντας τη λήθη από τη μικρή ζωή των ανθρώπων που ζουν στην πρώτη και τη δεύτερη της πατρίδα και

φέρνοντας στη μνήμη πρόσωπα, γεγονότα, καταστάσεις, η Διονυσία Μούσουρα - Τσουκαλά, στις ιστορίες που μας αφηγείται στο καινούργιο της βιβλίο, ανα-

καλύπτει η ίδια για πρώτη φορά την πικρή αλήθεια: ο δρόμος για την επιστροφή έχει κλείσει. Έτσι, απαλλαγμένη από τη μυθοποίηση στοιχείων, που μπορούν να δυσκολέψουν σε συναισθηματικό επίπεδο τη γραφή της, αφήνεται στη νοσταλγία της περιγραφής της "ζωής των μεταναστών", που την αφηγείται πάντα χωρίς να την ωραιοποιεί και της "άλλης ζωής", εκείνης των μακρινών συγγενών, πίσω στην πρώτη πατρίδα, και αποδέχεται την πραγματικότητα: η ονειρεμένη πατρίδα μας δεν έχει χωρικά σύνορα, η εστία μας είναι εκεί που καίει η φωτιά της καρδιάς μας.

Βιβλία

Εγκλήμα

Ferdinand von Schirach

Εκδότης: Νεφέλη

Ο Φέρντιναντ φον Σίραχ συνναστέρεφεται καθημερινά λόγω επαγγέλματος ανθρώπους που έχουν διαπράξει ή έχουν ζήσει κάτι ακραίο.

Το πιο τερατώδες είναι γι' αυτόν μια φυσιολογική περιπτώση. Εκπροσωπεί αθώους που έχουν έρθει σε σύγκρουση με τον νόμο αλλά και σεσημασμένους εγ-

κληματίες.

Αυτών των ανθρώπων τις ιστορίες αφηγείται - λακωνικά όπως ένας Ραϊνχολντ Κάρβερ και ακριβώς γι' αυτό με ασύλληπτη δύναμη.

Οι Άησιες

Φρειδερίκος Σίλλερ

Εκδότης: Νεφέλη

Υστερα σου λένε -είναι πατέρας σου! Αυτός σου έδωσε ζωή, είσαι η σάρκα και το αίμα του- συνεπώς πρέπει να είναι για σένα ιερός. Άλλο ένα ύπουλο συμπέρασμα! Αναρωτιέμαι όμως, γιατί με έκανε. Σίγουρα όχι από αγάπη. Δεν μπορεί να μ' αγαπούσε προ-

τού αρχίσω να υπάρχω. Με γνώριζε πριν με κάνει; Εμένα σκεφτόταν όταν με έκανε; Εμένα επιθυμούσε και γι' αυτό με έκανε; Ή μήπως ήξερε τι θα γίνω; Ελπίζω όχι, αλλιώς θα 'πρεπε να τον τιμωρήσω που εντέλει με έκανε! Ή μήπως πρέπει να τον ευγνωμονώ που γεννήθηκα άνδρας; Καθόλου, όπως δεν θα πρεπε να τον κατηγορώ αν είχα γεννηθεί γυναίκα. Μπορεί να υπάρχει αγάπη, όταν δεν βασίζεται στο ενδιαφέρον για το αντικείμενό της; Μπορούσε να υπάρχει ενδιαφέρον για μένα, όταν θα 'πρεπε πρώτα να υπάρξω για να υπάρξει μια τέτοια προϋπόθεση; Πού βλέπουν λοιπόν την ιερότητα; Μήπως στην ίδια την πράξη από την οποία δημιουργήθηκα; Λες και δεν είναι μόνο μια ζωώδης διαδικασία που ικανοποιεί ζωώδεις πόθους. Θα 'πρεπε να τον ευγνωμονώ που με αγαπάει; Όλοι οι καλλιτέχνες έχουν τη ματαιόδοξη αδυναμία να αυτοθαυμάζονται μέσα στο έργο τους, όσο άσχημο κι αν είναι. - Ορίστε λοιπόν: αυτό είναι όλο το μυστήριο, που το τυλίγεται σε ιερή ομίχλη για να εκμεταλλευθείτε τους φόβους μας.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Παρουσίαση βιβλίου Ρουμπίνης Βολανάκη

Η παρουσίαση του βιβλίου της Ρουμπίνης Βολανάκη - Γεωργακάκη, με τίτλο "Η ποίηση και η προσφορά της" θα γίνει τη Δευτέρα 25 Αυγούστου και ώρα 6:30μ.μ. στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ι.Μ. Κυδωνίας και Αποκορώνου.

ΣΤΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ

Γνωριμία με τους συγγραφείς του Δήμου Μινώα(ς) Πεδιάδας

Ημερίδα στο Αρκαλοχώρι Ηρακλείου με θέμα "Γνωριμία με τους συγγραφείς του Δήμου Μινώα(ς) Πεδιάδας" στην αίθουσα εκδηλώσεων του 2ου Δημοτικού Σχολείου, διοργανώνει την Κυριακή 28 Σεπτεμβρίου και ώρα 10:15π.μ. το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας, με τη συνδρομή του Δήμου Μινώα(ς) Πεδιάδας.

Παρουσίαση βιβλίου για την "Ελεύθερη Ελλάδα"

"Η Ελεύθερη Ελλάδα. Η εξουσία του ΕΑΜ στα χρόνια της Κατοχής (1943-1944)" είναι το βιβλίο του Χανιώτη συγγραφέα - ιστορικού που θα παρουσιαστεί την Πέμπτη 28 Αυγούστου στις 8μ.μ. στον αύλειο χώρο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος" στη Χαλέπα Χανίων.

Για το βιβλίο θα μιλήσουν: Γιώργος Μαργαρίτης καθηγητής Σύγχρονης

Ιστορίας Αριστοτελείου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης και Βασίλης Μανουσάκης ιστορικός.

Την εκδήλωση συντονίζει ο Γιώργος Κουκουράκης, επιστημονικός συνεργάτης του Ιδρύματος "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος".

Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ασίνη.

παιδότοπος

27ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

Ήταν κάποτε μια ψηφίδα...

Επιμέλεια:
**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
Kakatsakis@sch.gr

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!
Η ιστορία μιας ψηφίδα, έτσι όπως δημιουργώ-
τας την, την έζησαν στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού
προγράμματος, με τους μαθητές τους οι νηπιαγωγοί
του 27ου Νηπιαγωγείου Χανίων Ειρήνη Περουλάκη
και Γιάννα Μιχαλογιάννη φιλοξενείται, διανθισμένη
με σχετικές φωτογραφίες (δεν χώρεσαν όλες), στον
σημερινό Παιδότοπο. Δεν θα πω τίποτε γι' αυτήν

εδώ, τα λένε τόσο όμορφα οι δασκάλες των παιδιών
άλλωστε!

Εκ των ων ουκ άνευ, όμως, ότι αισθάνομαι την
ανάγκη να τις συγχαρώ από καρδιάς, αφού πρώτα
ευχαριστήσω τη Γιάννα για το υλικό που μου
έστειλε. Πράγματι μπορούμε να διδάξουμε στα παι-
διά το ο,τιδήποτε, αν βρούμε τον έντιμο τρόπο.
Η Ειρήνη και η Γιάννα, που χάριν των παιδιών νιώ-

θουν ότι υπάρχουν, τον βρίσκουν.

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Β.Θ.Κ.**

**Σημ.: Ο Παιδότοπος θα παραμείνει "κλει-
στός" το επόμενο Σάββατο. Ο... επιμελητής
του θα είναι σε διακοπές.**

Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό
πρόγραμμα που υλοποιήθηκε στο
27ο Νηπ/γείο Χανίων κατά το
σχολικό έτος 2013-2014 με τις
νηπιαγωγούς Ειρήνη Περουλάκη
και Γιάννα Μιχαλογιάννη. Εντά-
σσεται στη θεματολογία πολιτιστι-
κών προγραμμάτων, ενώ
συνδέθηκε και με τα προγράμ-
ματα Περιβαλλοντικής και Αγω-
γής Υγείας που υλοποιούνταν
ταυτόχρονα στο νηπιαγωγείο.

Όλα άρχισαν όταν ένα "μαγικό
μπαούλο" επισκέφθηκε την τάξη
μας. Μέσα του έκρυβε έναν πά-
πυρο και μία μικρή μπλε ψηφίδα
που χρειαζόταν τη βοήθειά μας.
Έτσι ένα ταξίδι στον χρόνο, την
ιστορία της πόλης μας, τη μυθο-
λογία και την τέχνη των ψηφι-
δωτών ξεκίνησε. Γνωρίσαμε τα
είδη των ψηφιδωτών και των
ψηφίδων, τη θεματολογία, την
τεχνική τους και τους καλλιτέ-
χνες. Κυρίως όμως αντιληφθή-
καμε την τέχνη ως μέσο
έκφρασης και καλλιτεχνικής δη-
μιουργίας, αλλά και ως αντανα-
κλαση των αξιών ανά εποχή και
των ιστορικών συνθηκών. Ταυτό-
χρονα συνδέσαμε τα ψηφιδωτά
με την καθημερινή ζωή των αν-
θρώπων και αντιληφθήκαμε ότι η
τέχνη είναι -ή θα έπρεπε να είναι-
για όλους και ότι η τέχνη "ταξι-
δεύει", απελευθερώνει και ενώ-
νει τους ανθρώπους.

Αν και τόσο διαφορετικοί, γίναμε
φίλοι με την ψηφίδα παντοτινοί
και μέσα από μηνύματα μάθαμε
ότι ήθελε να βρει ξανά τις φίλες
της, τις ψηφίδες και το "σπίτι"
που ζούσαν μαζί. Ένα ψηφιδωτό
δάπεδο που αφηγούνταν το
μύθο του Διόνυσου και της
Αριάδνης. Ο μύθος αυτός -όπως
μάθαμε- απεικονίζεται στο ψηφι-
δωτό δάπεδο που φιλοξενείται
στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χα-
νίων και ανακαλύφθηκε σε σω-
στική ανασκαφή το 1977 στο
κέντρο των Χανίων. Το επόμενο
βήμα ήταν να επισκεφθούμε το
Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων
και να παραδώσουμε την ψηφίδα
μας στους
αρχαιολόγους, για να τη φροντί-
σουν και να βρει τις φίλες της.
Τα παιδιά ζωγράφισαν με ψηφί-
δες και έφτιαξαν ένα βιβλίο, "Το
Αρχαιολογικό Μουσείο των Ψη-
φίδων" προκειμένου να το κά-
νουν δώρο, καθώς και γλυκά για
να τα προσφέρουν κατά την επί-
σκεψή τους.

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο η αρ-
χαιολόγος κα Γαβριλάκη Ειρήνη
μας αφηγήθηκε την ιστορία του

ψηφιδωτού και μαζί γίναμε ο
Διόνυσος, η Αριάδνη, ο Θησέας
και χορέψαμε το γέρονο χορό
του Θησέα. Κάναμε μία ανα-
σκαφή και δημιουργήσαμε το
ψηφιδωτό του Διόνυσου και της
Αριάδνης με ψηφίδες τα ίδια τα
παιδιά που χόρεψαν και τον
"χορό των ψηφίδων".

Ο αποχωρισμός με τη "Μπλε-
τούλα ψηφιδούλα" δεν ήταν εύ-
κολος. Μέσα όμως από
μηνύματα επικοινωνούσαμε όλη
την υπόλοιπη χρονιά και καταλά-
βαμε ότι όταν αγαπάς κάποιον
είναι πάντα κοντά σου, όσο μα-
κριά και αν βρίσκεται.

Τα παιδιά έγιναν συγγραφείς και
"εκδώσανε" ένα βιβλίο με τίτλο:
"Ο Διόνυσος και η Αριάδνη που
αφηγείται το μύθο του Θησέα,
της Αριάδνης και του Διόνυσου".
Ένα εικαστικό εργαστήριο ψηφι-
δωτών δημιουργήθηκε στην τάξη
μας. Δημιουργήσαμε χάρτινες
ψηφίδες και ένα ομαδικό ψηφι-
δωτό τον "Αρλεκινοψηφίδα".

Γίναμε ψηφοθέτες και φιλοτε-
χνήσαμε ψηφιδωτά βοτσαλωτά,
με υαλοψηφίδες, με χαλίκια
και άλλα είδη ψηφίδων φυσικών
και από επαναχρησιμοποιούμενα
υλικά.

Το εικαστικό εργαστήρι μας επι-
σκέφθηκε ο συντηρητής λίθων,
Μιχαλογιάννης Ηλίας από την ΚΕ
Εφορεία Προϊστορικών και
Κλασικών Αρχαιοτήτων και μας
μύση στον σχεδιασμό και την
κατασκευή ψηφιδωτών δημιουρ-
γώντας με τα παιδιά ένα ομαδο-
ατομικό ψηφιδωτό με άμεση
ψηφοθέτηση υαλοψηφίδων και
κονιάματος. Οι μικρές θάλασσες
των παιδιών ενώθηκαν και έγι-
ναν μια θάλασσα πλατιά.

Ο μύθος του Θησέα, του Διόνυ-
σου και της Αριάδνης καθώς και
η ιστορία της ψηφίδα μας απο-
τέλεσε την αποχαιρετιστήρια
γιορτή μας, η οποία ήταν ένα τα-
ξίδι στο χρόνο και τον Ελλαδικό
χώρο.

Τα έργα των παιδιών εκτέθηκαν
στο μαθητικό Φεστιβάλ καλλιτε-
χνικής δημιουργίας "Οικόκρητο"
στον εκθεσιακό χώρο Σαμπιο-
νάρα. Όταν είδαν τα έργα τους
ένιωσαν «χαρά, ευτυχία, γέλιο,
περήφανοι, μία αγαπημένη και
δυνατή ομάδα, γλυκά και μια
ζέστη στην καρδιά...».

Σας ευχαριστούμε πολύ

**Οι νηπιαγωγοί
Ειρήνη Περουλάκη
Γιάννα Μιχαλογιάννη**

«Μία μικρή ψηφίδα είμαι εγώ
και από τα βάθη των αιώνων έχω έρθει
την ιστορία μου να σας διηγηθώ.»

Τα παιδιά δημιουργούν ψηφιδωτές γλάστρες
με υαλοψηφίδες .

Ένα ψηφιδωτό γλαστράκι με χαλίκια, σχεδιασμένο
από τα παιδιά.

Ψηφιδωτό με καλούπι, γύψο, χαλίκια
σε ελεύθερο θέμα.

Ο Λαβύρινθος της Κνωσού κοσμήει την πρόσκληση για
τη γιορτή μας. Το γκρι χαρτί που είναι ανακυκλωμένο
φτιάχτηκε στην τάξη από τα παιδιά.

Οι μικροί ψηφοθέτες δημιουργούν μια θάλασσα μικρή,
μια θάλασσα πλατιά.

"Τα μεγάλα ψηφιδωτά κύματα". Το ψηφιδωτό που φι-
λοτεχνήθηκε στο εργαστήριο, συνολικών διαστάσεων
1,80/0,60, μία καλλιτεχνική αποτύπωση της ατομικό-
τητας μέσα στην ομάδα.

ΑΠΟ ΤΗ “ΒΙΟΛΕΤΑ” ΣΤΟ ΜΑΝΩΛΙΟΠΟΥΛΟ

“Γυναίκες που γίναν ένα με τη γη”

Θεατρική παράσταση με το έργο “Γυναίκες που γίναν ένα με τη γη” θα δοθεί από την Εταιρεία Τέχνης “ΒΙΟΛΕΤΤΑ” την Παρασκευή 29 Αυγούστου στις 9μ.μ. στο Μανωλιόπουλο του Δήμου Πλατανιά.

Η παράσταση διοργανώνουν η Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης με τη συνεργασία του Πολιτιστικού Συλλόγου Μανωλιόπουλου σε συνδιοργάνωση με την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και τον Δήμο Πλατανιά.

Η παράσταση αποτελείται από επτά λαϊκές αφηγήσεις γυναικών της Ηπείρου, την καταγραφή των οποίων έχει κάνει η συγγραφέας Γεωργία Σκοπούλη. Η επιλογή των κειμένων και η θεατρική προσαρμογή είναι της Μαρινέλλας Βλαχάκη, η οποία και ερμηνεύει τα κείμενα στη σκηνή και στην οθόνη. Το Video της παράστασης δημιούργησαν ο Θοδωρής Παπαδουλάκης και ο Γιάννης Κρητικός, ενώ τη διασκευή των δημοτικών τραγουδιών που ακούγονται έκανε ο Λεωνίδα Μαριδάκης.

Τραγούδι: Λεωνίδα Μαριδάκης, Δανάη Μπότικ. Φωτογραφίες εποχής: Μουσείο Μπενάκη. Η εκδήλωση υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης “ΧΩΡΙΑ ΜΕ ΦΩΤΑ ΑΝΟΙΧΤΑ 2014”.

ΣΤΟ ΚΟΝΤΟΜΑΡΙ

Παράσταση Καραγκιόζν

Παράσταση “Ο Καραγκιόζης και ο Γίγαντας” από τον Χανιώτη καραγκιοζοπαίκτη Νίκο Μπλαζάκη θα δοθεί την Κυριακή 31 Αυγούστου στις 8:30μ.μ. στην πλατεία του χωριού Κοντομαρί.

Την εκδήλωση διοργανώνουν η Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης με την συνεργασία του Πολιτιστικού Συλλόγου Κοντομαρί σε συνδιοργάνωση με την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και τον Δήμο Πλατανιά και υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης “ΧΩΡΙΑ ΜΕ ΦΩΤΑ ΑΝΟΙΧΤΑ 2014”, με την υποστήριξη του Προγράμματος Leader.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ “ΠΡΑΣΣΕΙΝ ΑΛΟΓΑ”

Εικαστικό παραμύθι

Η Ομάδα “Πράσσειν Αλογα” θα παρουσιάσει το εικαστικό παραμύθι “Η Γαϊδούρα” (με ηθοποιό και κούκλες για παιδικό και ενήλικο κοινό) τη Δευτέρα 25 Αυγούστου στις 8:15μ.μ. στον “Τζίτζικα” στους Αρμένους.

ΣΤΗ ΣΑΜΠΙΟΝΑΡΑ

Εκδήλωση για τη Μεσόγειο

Μαθητές, φοιτητές, νέοι καλλιτέχνες και εκπαιδευτικοί από τον χώρο της συμπληρωματικής εξωσχολικής εκπαίδευσης ενώνουν τη φωνή τους σε μια εκδήλωση με θέμα: “Η Μεσόγειος, η δική μας θάλασσα”, που θα γίνει στην Sab-bionara, (απέναντι από την Πύλη της Άμμου), την Τρίτη 26 Αυγούστου και ώρα 6μ.μ. - 12 μ.μ.

Η εκδήλωση αποσκοπεί στην ανάδειξη πτυχών της μεσογειακής πολιτιστικής ταυτότητας και προβάλλει το καθολικό αίτημα προστασίας της θάλασσας και του ευρύτερου μεσογειακού χώρου μέσα από βιντεοπροβολές, εικαστικές δημιουργίες, θεατρικό δρώμενο, που θα παρουσιαστεί στις 8μ.μ. και μουσικά ακούσματα, στις 10μ.μ. Απευθύνεται σε παιδιά, σε νέους και σε ανθρώπους κάθε ηλικίας.

Για την προετοιμασία και διοργάνωση της εκδήλωσης συνεργάστηκαν το Φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης “Διαλεκτική”, το Βιβλιοπωλείο Librairie, το Εικαστικό Εργαστήρι του Αερόστατου, το Εικαστικό Εργαστήρι “Χώρος”, ο Κόσμος του Μικρού Παιδιού, το Εικονοτόπιο (βιντεοφωτογραφίες), το Centro Galileo, το Κέντρο Ισπανικής Γλώσσας Contigo, το Κέντρο Ξένων Γλωσσών Ντ. Αλιγιζάκη.

ΣΤΟ ΓΙΑΛΙ ΤΖΑΜΙΣΙ

Κισαμίτικη μουσικοχορευτική εκδήλωση

Πλούσια μουσικοχορευτική εκδήλωση με παράλληλη προβολή διαφανειών από τις ομορφιές της Κισάμου, θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα 25 Αυγούστου στις 8:30, στο παλιό Λιμάνι των Χανίων (στην πλατεία πίσω από το Γιαλί Τζαμισί).

Η εκδήλωση είναι ενταγμένη στα “ΓΡΑΜΠΟΥΣΙΑ 2014” και, όπως κάθε χρόνο, συνδιοργανώνεται από τον Δήμο Χανίων, τον Σύλλογο Προβολής Κισάμου “Η ΓΡΑΜΠΟΥΣΙΑ” και την Ένωση Πνευματικών Δημιουργών Χανίων.

Σύντομη αναφορά στην παράδοση της Κισάμου στην ιστορία, την λαογραφία και τις φυσικές ομορφιές της θα κάμει ο δάσκαλος - συγγραφέας Μανόλης Κογχιλάκης. Ριζιτικό θ' αποδώσει ο Σύλλογος Ριζιτών “Η ΚΙΣΑΜΟΣ”. Θα παίξει το συγκρότημα του Μανόλη Νταουντάκη και θα χορέψει ο Παραδοσιακός Σύλλογος ΓΗΓΕΝΗΣ της Γεωργίας Πολυχρονάκη. Την εκδήλωση συντονίζουν ο Θανάσης Δεικτάκης και ο Δημήτρης Νικολακάκης.

ΣΤΙΣ ΚΑΛΥΒΕΣ

Συναυλία Γεωργίας Νταγάκη

Συναυλία με τη Γεωργία Νταγάκη και τον Δημήτρη Λάππα, διοργανώνει η ενορία Καλυβών, στο λιμάνι Καλυβών, την Κυριακή 31 Αυγούστου και ώρα 8:30μ.μ.. Είσοδος 10 ευρώ με ποτό. Προώληση εισιτηρίων στο Γραφείο Γενικού Τουρισμού Γελασάκης (Πλατεία 1866, και Πλατεία Σούδας), Κομμωτήριο Άννας Καλαμιωτάκη (Καλύβες).

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΡΑΚΑΚΗ

Ο ΦΕΤΙΝΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ

Ποντάρει στη... μαύρη δύναμη!

■ Συρρικνώθηκαν οι εκπρόσωποι της Ιβηρικής χερσονήσου καθώς "επιβίωσε" μονάχα το 25% των περυσινών παικτών

Από τη στιγμή που το περασμένο καλοκαίρι άλλαξε σε μεγάλο βαθμό το ρόστερ του αν και τερμάτισε αρκετά υψηλά παρότι νεοφώτιστος, ήταν αναμενόμενο ότι ο Πλατανιάς μετά την αγχωτική παραμονή θα προχωρούσε σε ανάλογες κινήσεις και φέτος. Αυτή τη φορά απλά άλλαξε... αγορά, από τις χώρες της Ιβηρικής κατέβηκε νοτιότερα και στην πλειοψηφία επέλεξε αφρικανούς, τους περισσότερους γαλλόφωνους με ευρωπαϊκές παραστάσεις. Συνολικά οι μισοί από τους 12 ξένους προέρχονται από τη Μαύρη Ηπειρο (χθες ανακοινώθηκε και ο 13ος ξένος, ο Σέρβος Λούκα Μιλούννοβιτς που παρουσιάζουμε σήμερα στην αθλητική στήλη των "Χ.Ν."). Αντίθετα συρρικνώθηκαν οι εκπρόσωποι της Ιβηρικής χερσονήσου καθώς "επιβίωσαν" μονάχα οι 2 από τους 8 που ξεκίνησαν πέρυσι. Ειδικά από την Πορτογαλία ουδείς παρέμεινε από τους 3 περυσινούς, η γλώσσα βέβαια θα συνεχίσει να ακούγεται μετά την απόκτηση του Βραζιλιάνου Τζίλβαν. Παρακάτω η αναλυτική παρουσία των παικτών των "ερυθρολεύκων" στα διάφορα πρωταθλήματα. Κατά σειρά αναγράφονται σεζόν, ομάδα, κατηγορία (το T= Τοπικό) και συμμετοχές με γκολ ενώ το αστεράκι δείχνει ότι δεν υπάρχουν στοιχεία.

Τερματοφύλακες

1.Ολιμπά Κέβιν

Γεν.: 10-3-1988

2008-09: Μπορντό	(ΓΑΛ.-Α)	1 -
2009-10: Ανζέ	(ΓΑΛ.-Β)	20 -
2010-14: Μπορντό	(ΓΑΛ.-Α)	3 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

28.Ευθυμάκης Αντώνης

Γεν.: 17-3-1998

2012-13: Πλατανιάς	K17	9 -
2013-14: Πλατανιάς	K17	18 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

91.Περιστερίδης Κώστας

Γεν.: 5-7-1991

2009-10: Βόλενταμ	(ΟΛΛ.-Β)	--
2010-12: Αλμερε Σίτι	(ΟΛΛ.-Β)	10 -
2012-13: Πανιώνιος	A	15 -
2013-14: Πλατανιάς	A	2 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	17 -	--

92.Κοκκαλάς Αντώνης

Γεν.: 16-2-1992

2010-11: Αρης Σούδας	T(α)	*
2011-12: Πλατανιάς	K19	13 -
2012-13: Πλατανιάς	K20	28 -
2013-14: Πλατανιάς	K20	4 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

Αμυντικοί

3.Μπανανά Γιάγια

Γεν.: 29-7-1991

2009-12: Εσπεράνς	(ΤΥΝ.)	31 3
2012-14α: Σοσό	(ΓΑΛ.)	26 0
2013-14β: Λοζάνη	(ΕΛΒ.)	16 1
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

5.Δημήτρης Άλκης

Γεν.: 23-7-1980

2002-03: Εργοτέλης	Γ	34 2
2003-04: Εργοτέλης	Β	25 2
2004-05: Εργοτέλης	Α	24 1
2005-06: Βέροια	Β	28
2006-07α: ΑΕ Πάφου	(ΚΥΠΡ.)	10
2007Ιαν.-09: Καλλιθέα	Β	72 1
2009-11: Ηλιούπολη	Β	50 1
2011-12α: Φωκικός	Β	8
2011-12β: Πλατανιάς	Β	15 1
2012-13: Πλατανιάς	Α	9 -
2013-14: Πλατανιάς	Α	18 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	51 1	--

Από τους 8 εκπρόσωπους της Ιβηρικής χερσονήσου πέρυσι στον Πλατανιά, φέτος "επιβίωσαν" μόνο οι Αγκιέρα (φωτ.) και Τόρες.

13.Ντεντάκης Αντώνης

Γεν.: 13-3-1995

2010-11: Πλάτανος	T (β)	* 1
2011-12: Κισσαμικός	T(α)	28 1
2012-13: Κισσαμικός	Δ	14 -
2013-14: Πλατανιάς	K20	13 -
2013-14: Πλατανιάς	A	2 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	2 -	--

17.Νέπλιακ Γεβγέν (Ζένια)

Γεν.: 11-5-1992

2012-14: Σεβαστοπόλ ΦΚ	(ΟΥΚΡ.)	32 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

22.Ιτούα Ονάγκα Μπερνάρντ

Γεν.: 7-9-1988

2008 -10: Οσέρ Β'	(ΓΑΛ.)	38 2
2010 -11: Οσέρ	(ΓΑΛ.)	2 -
2011 -12: Λίτεξ Λόβεξ	(ΒΟΥΛ.)	21 -
2012 - 13: Χάποελ Ραμάτ Γκαν	(ΙΣΡ.)	28 3
2013 -14: Έλβεραμπεργκ	(ΓΕΡ. -Γ)	15 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

23.Κουλιμαλί Ουσμάν

Γεν.: 9-7-1989

2008-09: Γκινγκάμπ	(ΓΑΛ.)	2 0
2009-14: Μπρεστ	(ΓΑΛ.)	71 0
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

31.Ζαραδούκας Γιάννης

Γεν.: 12-12-1985

2003-05: Μαρκό	Γ	29 2
2005-06: Κορωπί	Δ	*
2006-07: Κορωπί	Γ	27 -
2007-08: Πανσερραϊκός	Β	21 -
2008-09: Εθνικός Π.	Β	26 1
2009-10: Ολυμπιακός Β.	Β	23 1
2010-11: Ολυμπιακός Β.	Α	29 -
2011-12: ΠΑΣ Γιάννινα	Α	5 1
2012-13α: Ολυμπιακός Π.	Α	1 -
2012-13β: Αρης	Α	12 -
2013-14α: Αστέρας Τρ.	Α	7 -
2013-14β: Πλατανιάς	Α	6 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	60 1	--

33.Ζουμπουλάκης Άγγελος

Γεν.: 23-5-1989

2008-09: Φωστήρας	Γ	15 -
2009-10: Καλλιθέα	Γ	21 -
2010-11: Καλλιθέα	Β	26 1
2011-12: Θρασύβουλος	Β	28 -
2012-13: Κέρκυρα	Α	18 -
2013-14: Πλατανιάς	Α	11 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	29 -	--

77.Αποστολόπουλος Αλέξανδρος

Γεν.: 7-11-1991

2010-11α: Ζάκυνθος	Γ	15 -
2010-11β: Γιαννιτσά	Γ	12 -
2011-12: ΠΑΟΚ	Α	7 -
2012-13: ΠΑΟΚ	Α	16 -
2013-14: Βέροια	Α	13 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	36 -	--

Μέσοι

7.Μενδρινός Κώστας

Γεν.: 28-5-1985

2002-03α: Ολυμπιακός Π.	Α	--
2002-03β: Ατρόμητος Αθ.	Β	7 1
2003-04α: Ολυμπιακός Π.	Α	--
2003-04β: Ιωνικός Ν.	Α	10 -
2004-05: Ολυμπιακός Π.	Α	--
2005-06β: Ιωνικός Ν.	Α	7 -
2006-09: Ολυμπιακός Π.	Α	31 1
2009-10: ΠΑΣ Γιάννινα	Α	24 1
2010-11: Αρης	Α	20 -
2011-12α: Παναχαϊκή	Β	10 1
2012β-14α: Πανιώνιος	Α	48 1
2013-14β: Πλατανιάς	Α	12 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	152 3	--

8.Μαχαμάτ Αζρακ Γιασίν

Γεν.: 24-3-1988

2007-09: Οσέρ	(ΓΑΛ.-Β)	5 -
2009-10: Χάμιλτοντ	(ΣΟΥ.)	8 1
2010-11: Εσπανιόλ Β'	(ΙΣΠ.)	2 -
2011-12: Μελίλα	(ΙΣΠ.)	7-0
2012-13: Εταρ 1924	(ΒΟΥΛ.)	16 -
2013-14: Λοκομοτιβ Σόφιας	(ΒΟΥΛ.)	35 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

14.Αγκιέρα Νούνιες Χουάν

Γεν.: 13-9-1985

2004-05: Νοβαλκανέρο	(ΙΣΠ.-Γ)	30 -
2005-08: Λεγκόνες	(ΙΣΠ.-Γ)	95 2
2008-10Ιαν.: Μούρθια Β'	(ΙΣΠ.-Γ)	43 5
2009-10β: Μούρθια	(ΙΣΠ.-Β)	4 -
2010-11: Μούρθια	(ΙΣΠ.-Γ)	30 1
2011-12: Μούρθια	(ΙΣΠ.-Β)	17 -
2012-13: Πλατανιάς	Α	24 -
2013-14: Πλατανιάς	Α	32 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	56 -	--

16.Σούκιος Ραφαήλ

Γεν.: 9-3-1994

2013-14: Πλατανιάς	K20	11 -
2013-14: Πλατανιάς	Α	1 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	1 -	--

18.Φιγκέρα Καπάνγκο Γουόλτερ

Γεν.: 17-3-1995

2013-14: Νέοι Τσέλι		--
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α':	--	--

19.Τσοντάκης Νικηφόρος

Γεν.: 12-4-1994

2006-08: Νέοι Χανίων	β'	16 γκολ
2008-09: Νέοι Χανίων	T(β)	9 γκολ
2009-10: Κρ. Αστέρας	T(α)	11 γκολ
2010-11: Πλατανιάς	Γ	8 -

2011-12: Πλατανιάς Β 3 -
2012-13: Πλατανιάς Κ20 16 5
2013-14: Πλατανιάς Κ20 17 8
2013-14: Πλατανιάς Α 1 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 1 -

20.Γουνδουλάκης Φανούρης
Γεν.: 13-7-1983

2000-01: Καλαμάτα Α 1 -
2001-03 Δεκ.: Καλαμάτα Β 56 10
2004 Ιαν.-13: Πανιώνιος Α 234 23
2013-14: Πλατανιάς Α 31 5
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 266 28

26.Σέχου Εμιλιάνο
Γεν.: 10-6-1998

2012-13: Ρεθυμνιακός Τ 8 -
2013-14: Πλατανιά Κ20 8 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': - -

29.Χαλκιαδάκης Νίκος
Γεν.: 4-4-1995

2012-13: ΟΦ Αρμένων Τ 33 2
2013-14: Πλατανιάς Κ20 33 2
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': - -

55.Τετέ Αμπντούλ Αζίζ
Γεν.: 25-5-1990

2006-07: Λίμπερτι (ΓΚΑΝΑ)

2007-08: Ουντινέζε (ΙΤΑ.-Α) --
2008-09: Χερέθ Β' (ΙΣΠ.-Τ) 28 1
2009-10: Γρανάδα (ΙΣΠ.-Γ) 4 -
2010-11: Λεγκανές (ΙΣΠ.-Γ) 22 1
2011-12: Μοντανιέρος (ΙΣΠ.-Γ) 31 -
2012-13α: Φωκικός Β 12 2
2012-13β: Πλατανιάς Α 11 2
2013-14: Πλατανιάς Α 29 4
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 40 6

93.Τσικουδάκης Θεόδωρος
Γεν.: 15-10-1993

2010-11: Ερασ. ΟΦΗ 14 -
2011-12: Μινώταυρος Δ 22 3
2012-13: Πλατανιάς Κ20 22 3
2013-14: Κισσαμικός Γ 21 2
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': - -

Επιθετικοί

9.Τόρες Αρένας Νταβίντ
Γεν.: 16-6-1986

2004-06: Αλικάντε (ΙΣΠ.-Γ) 20 1
2006-08: Ρεάλ Μουρθια Β' (ΙΣΠ.-Δ) *
2008-10: Οντίνιεντ (ΙΣΠ.-Γ) 37 13
2010-11: Θέουτα (ΙΣΠ.-Γ) 30 5
2011-12α: Αλμπαθέτε (ΙΣΠ.-Γ) 20 6
2011-12β: Αλκογιάνο (ΙΣΠ.-Β) 16 3
2012-13: Αλκογιάνο (ΙΣΠ.-Γ) 37 14
2013-14: Πλατανιάς Α 32 12

ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 32 12

10.Ναζλίδης Θωμάς
Γεν.: 23-10-1987

2008-09α: Εθνικός Σοχού Δ' 39 7
2009 Ιαν.-10: Μακεδονικός Γ 11
2010-11 Καβάλα Α 35 10
2011-12 Πλατανιάς Β 22 4
2012-13: Πλατανιάς Α 7 4
2013-14: Πλατανιάς Α 7 4
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 40 8

21.Τσουράκης Θανάσης
Γεν.: 12-5-1990

2009 - 11: Ντούισμπουργκ Β' (ΓΕΡ.) 38 3
2010 - 11β: Μπορέα Δρέσδης (ΓΕΡ.) 4 1
2011 - 12: ΤουΡΟΥ Ντίσελντ. (ΓΕΡ.) 5 -
2012 - 14: Ντούισμπουργκ (ΓΕΡ.) 27 5
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': - -

25.Σιαλμάς Δημήτρης
Γεν.: 19-6-1986

2005-06: Εθν.Αστέρας Β 17 3
2006-08: Πανιώνιος Α 20 4
2008-09: Εθνικός Π. Β 15 5
2009-10α: ΠΑΣ Γιάννινα Α 5 -
2009-10β: Ολυμπιακός Β. Β 9 2
2010-11: ΠΑΣ Γιάννινα Β 29 11
2011-12: ΑΕΚ Α 22 2
2012-13: Καζάρ Λενκοράν (ΑΖΕ.-Α) 21 6

2013-14β: Πλατανιάς Α 9 -
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 56 6

45.Μπεριάν Χερόν Σκάρλα
Γεν.: 31-7-1994

2013-14: Πλατανιάς Κ20 2 1
2013-14α: Πλατανιάς Α 10 -
2013-14β: Κέρκυρα Β 19 1
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 10 -

84.Γκόμες Βιέρα Τζίλβαν
Γεν.: 9-4-1984

2005: Ατλέτικο Μινέιρο (ΒΡΑ.) 4 0
2005-07: Ντιναμό Τιφλίδας (ΓΕΩΡ.) 3 0
2007-09: Ζεσαφόνι (ΓΕΩΡ.) 42 15
2009-10: Ζεζου Γιουνάιτεντ (ΚΟΡΕΑ) 7 0
2010-12: Ουέσκα (ΙΣΠ.-Β) 71 12
2012-13: Χέρκουλες (ΙΣΠ.-Β) 33 6
2013-14: Εϊμπάρ (ΙΣΠ.-Β) 26 4
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': - -

99.Γιακουμάκης Γιώργος
Γεν.: 9-12-1994

2011-12: Ατσαλένιος Δ * 10
2012-13: Πλατανιάς Κ20 10 2
2012-13: Πλατανιάς Α 9 -
2013-14: Επισκοπή Β 11 2
ΣΥΜΜ. Α' & ΓΚΟΛ Α': 9 -

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *URGINEA maritima* (Ουργινεία ή παραθαλλάσια ή Σκύλλα η Παράλιος). Ανήκει στην οικογένεια των Λειριοειδών. Τη συναντούμε με τα ονόματα Σκυλοκρεμμυδο, Σκύλλα, Ασκέλλα, Κουβαλοσκέρα, Μπότσικας, Κουτσούνα, Αγιοβασιλίτσα, Ασκυλοκάρα, Ασκελετούρα.

Σκυλοκρεμμύδα

Το όνομα Αγιοβασιλίτσα το οφείλει στο γεγονός ότι ανήμερα την πρωτοχρονιά κρεμούν πάνω από την πόρτα την αγριοκρεμμύδα, γιατί συμβολίζει το "ξανάνοιωμα" γιατί δεν χρειάζεται νερό για να βλαστήσει ούτε να φυτευτεί.

Είναι ένα από τα πολύ γνωστά φυτά με μεγάλη κρεμμύδα (μέχρι 20 εκατοστά διάμετρο), σκήπιο ψηλό που φτάνει το ένα με ενάμισο μέτρο. Τα άνθη του είναι λευκά με πράσινες ή πορφυρές ραβδώσεις κατά τσαμπιά. Το κάθε τσαμπιά έχει περισσότερα από 50 άνθη, που έχουν 6 λευκά αστεροειδή πέταλα με πράσινες ή πορφυρές νευρώσεις και πρασινωπούς ανθήρες. Τα φύλλα του είναι λογχοειδή, πλατειά, λεία και φυτρώνουν μετά τα άνθη. Το μήκος των φύλλων κυμαίνεται από 30 έως 100 εκατοστά και το πλάτος τους από 3 έως 10 εκατοστά. Το συναντούμε σε όλη την Ελλάδα σε λιβάδια, βραχώδη εδάφη, φρυγανότοπους, μέχρι την ορεινή περιοχή. Φυτρώνει χωρίς να χρειάζεται νερό. Το αντίθετο μάλιστα. Όταν ποτίζεται δεν βγάζει στέλεχος. Είναι ένα πολύ μεταβλητό φυτό το οποίο έχει αναπτύξει διάφορα είδη. Σήμερα υπάρχουν περίπου 25 είδη του φυτού αλλά τα πλέον γνωστά είναι η λευκή και η κόκκινη που έχουν ίδιες θεραπευτικές ιδιότητες. Και οι δύο ποικιλίες αναφέρονται από τον Πλίνιο και άλλους αρχαίους συγγραφείς. Η λευκή κρεμμύδα αναφέρεται περισσότερο στη μεσαιωνική λογοτεχνία ενώ η ιατρική σχολή του Σαλέρνο στην Ιταλία προτιμούσε την ερυθρή ποικιλία για τα θεραπευτικά σκευάσματα.

Ιστορικά στοιχεία

Φυτό γνωστό από την αρχαιότητα όπου χρησιμοποιήθηκε ως δηλητήριο και ως φάρμακο.

Αναφέρεται στον πάπυρο του Έμπερς (16ο αιώνα π.Χ.), ο οποίος είναι από τα παλαιότερα ιατρικά κείμενα της Αιγύπτου. Ο Πυθαγόρας αναφέρεται σε αυτό (8ο αιώνα π.Χ.) Οι πολύ έντονες διουρητικές ιδιότητες του φυτού καθώς και η ερεθιστική φυλοκταινική επίδραση του στο δέρμα ήταν γνωστές στον Ιπποκράτη και τον Γαλνύ. Ο Ιπποκράτης το χρησιμοποιούσε για τη θεραπεία του ικτέρου, σε άσθμα και σπασμούς. Ακόμη χρησιμοποιούσε τις σαρκώδεις φλούδες του φυτού για την αντιμετώπιση καρδιακών διαταραχών. Ο Θεόφραστος (3ο αιώνα π.Χ.) το χρησιμοποιούσε σε πρόβλημα υδρωπικίας λόγω των διουρητικών ιδιοτήτων των γλυκοζιδίων που περιέχει. Οι αρχαίοι Έλληνες για να εκμεταλλευτούν τις διουρητικές, αποχρεμπτικές και καθαρτικές του ιδιότητες έφτιαχναν ένα διάλυμα με αγριοκρεμμύδα και ξύδι για πολλούς αιώνες.

Η σκυλοροσίδη που περιέχει το φυτό το κάνει αποτελεσματικό δηλητήριο για αρουραίους. Τα περισσότερα ζώα δεν το τρώνε γιατί είναι πολύ πικρό αλλά οι αρουραίοι το έτρωγαν εύκολα. Αποξέριναν το φυτό και το έκοβαν κομματάκια που αναμείγνυαν με δόλωμα για ποντίκια.

Παλαιότερα έφτιαχναν με την κρεμμύδα διάφορα φάρμακα τονωτικά και αντιπυρετικά. Σήμερα η λαϊκή ιατρική φτιάχνει ένα ματζούνι με τα μέσα σαρκώδη φύλλα, με μέλι, που χρησιμοποιείται για την τόνωση του οργανισμού και κατά των ελωδών πυρετών.

Οι χωρικοί έλεγαν ότι η Σκύλλα «όταν ανθίζει πρώιμα, ο χειμώνας θα είναι βαρύς, ενώ όταν ανθίζει όψιμα μαλακός και η άνοιξη θά 'ρθει γρήγορα χωρίς συνέπειες και καταστροφές».

Τη Σκύλλα την πρωτοχρονιά την κρεμούσαν στις πόρτες γιατί φέρνει ευτυχία και διώχνει τα κακά πνεύματα όπως έλεγαν. Επίσης θεωρούσαν ότι «προφύλασσε από το μάτι».

Το έθιμο χρονολογείται από την εποχή του Πυθαγόρα ο οποίος κρεμούσε μία κρεμμύδα σκύλλας, μπροστά από την πόρτα του σπιτιού του ως αλεξιφάρμακο. Αυτό το αναφέρουν ο Διοσκουρίδης και ο Θεόφραστος. Το ίδιο άλλωστε συμβαίνει σήμερα σε όλη την Ελλάδα.

Στην Κρήτη ονομάζουν το φυτό σκελετούρα ή ασκελετούρα. Το στέλεχος του φυτού στη Μεσσαρά το λένε "αθάνατο" και στο Ρέθυμνο "Λατζούνι". Οι γεωργοί παρατηρούσαν τα κλαδιά του φυτού και έλεγαν ότι όταν τα ραβδιά είναι νευράτα (ζωπρά και γεμάτα άνθη), ή χρονιά δίνει καλό κριθάρι. Τη χρονιά που η σκελετούρα δεν έβγαζε καθόλου ραβδί ήταν σίγουροι

ότι η σοδιά κριθαριού θα καταστρεφόταν. Στο Ρέθυμνο έλεγαν ότι αν ανοίξει όλο το λατζούνι θα κάνει βαρucheμωνιά, ενώ αν ανοίξει 50% ο χειμώνας θα είναι ελαφρύς. Οι χωρικοί έλεγαν ότι το ραβδί της σκελετούρας ήταν το πρώτο προϊόν της γης κάθε χρονιά. Στην Κρήτη χρησιμοποιούσαν το ραβδί του φυτού με μέλι. Το κοπανούσαν, το ανακάτευαν με το μέλι και το τοποθετούσαν στις σκληρίες για να πογιαγέρνουν (να αναστέλλεται η πρόοδός τους). Γνώριζαν βέβαια ότι ο βολβός ήταν ψακωτάρι (δηλητήριο). Χλωρό ή ξερό το κοπάνιζαν και τα ανακάτευαν με λάδι και το χρησιμοποιούσαν εξωτερικά κατά της ισχιαλγίας.

Συστατικά - χαρακτήρας

Περιέχει καρδιακά γλυκοζίδια (γλυκοσκυλαρίνη, προσκυλαρίνη, σκυλαρένη, σκυλιγλαουκοσίδη και σκυλιφαεοσίδη), φυτικές χρωστικές, φυτική κόλλα, τανίνη, πτητικό έλαιο και υδατάνθρακες. Η σκυλοροσίδη, ή πιο σημαντική από τις τοξικές ουσίες που περιέχει είναι παρούσα σε όλα τα μέρη του φυτού.

Ανθισι - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Ανθίζει από τον Αύγουστο μέχρι τον Οκτώβριο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα μέσα σαρκώδη φύλλα κρεμμύδας, κομμένα κατά ταινίες. Έχουν γεύση απδή, πικρή και είναι λευκοκίτρινα και υγροσκοπικά. Φέρουν στόμια, μεσόφυλλο, αγγειώδεις αμφίπλευρες δεσμίδες χωρίς μηχανικά κύτταρα.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Είναι διουρητικό, τονωτικό και ευστόμαχο βότανο.

Χρησιμοποιείται στην καταρροϊκή βρογχίτιδα. Η σκύλλα, όπως η δακτυλίτις και η κομβάλια, περιέχει καρδιοδραστικά γλυκοζίδια, αλλά στην περίπτωση της διασπώνται τόσο γρήγορα μέσα στο σώμα ώστε έχουν μικρή ή καμία επίπτωση στην καρδιά. Το βότανο αυτό χρησιμοποιείται ως διεγερτικό της απόχρεμψης, χρήσιμο στην καταρροϊκή βρογχίτιδα και σε άλλες πνευμονικές διαταραχές. Είναι ιδιαίτερα κατάλληλο όταν υφίσταται δεξιόπλευρο καρδιακό πρόβλημα που επιφέρει ασθένεια των πνευμόνων. Δρα ακόμη ως διουρητικό.

Σήμερα φτιάχνονται προϊόντα με λάδι ελιάς και αγριοκρεμμύδας για καλλυντικούς και θεραπευτικούς σκοπούς, γιατί όλα δείχνουν ότι ενισχύει σημαντικά την τριχοφυΐα και καταπολεμά τα προβλήματα ακμής, λιπαρότητας και τα σπυράκια.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται με διάφορες μορφές, ως αλοιφή, σε μείγμα με λάδι, μέλι ή ξύδι, υπό μορφή εγχύματος ή σιρόπι.

Υπό μορφή βάμματος η δοσολογία είναι 5 ml ημερησίως.

Προφυλάξεις

Σε μεγάλες δόσεις το βότανο προκαλεί εμετό. Η κόκκινη σκυλοκρεμμύδα περιέχει σκυλοροσίδη, ένα ισχυρό εμετικό που χρησιμοποιείται ως δηλητήριο κατά των ποντικίων.

Αυτό το είδος δεν χρησιμοποιείται θεραπευτικά. Σε περίπτωση υπερδοσολογίας μπορεί να προκληθούν έντονες φλεγμονές του γαστρεντερικού και ουροποιητικού συστήματος, ναυτία, εμετός, πόνοι στην κοιλιά, νωθρότητα, σπασμοί, πτώση θερμοκρασίας και σπανίως θάνατος.